

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarisi izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto velja . . . 10—K pol leta . . . 5— " četrta leta . . . 2-50 " posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petiti-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petiti-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h " " dvakrat . . . 12 " " " trikrat . . . 10 " za nadaljnja uvrščenja od petiti-vrste po 8 h. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa v Ljubljani.

Poština hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Državni predkazi.

(Z Goriškega.)

Kakor na Kranjskem, tako je tudi na Nižnjem Avstrijskem oplenila krščansko-socialna deželnozborska večina naše tovariše za denar, določen iz državnih predkazov davčne reforme ljudskošolskemu učiteljstvu. Nižjeavstrijski deželni zbor je sprejel 14. t. m. nov zakon o učiteljskih plačah, ki pa stopi šele s 1. januarjem 1915 v veljavo. Ker dobe dežele omenjene predkaze že od 1. januarja t. l. dalje, je oškodovano učiteljstvo nižjeavstrijske kronovine za približni znesek 7 milijonov kron. Z ozirom na to je stavil 12. t. m. v nižjeavstrijskem deželnem zboru socialno demokratski poslanec Volkert interpelacijo, ki iz nje posnemamo sledeče:

Več let sta se posvetovala vlada in parlament o ureditvi deželnih financ. Rezultat je bila takozvana finančna reforma v januarju tekočega leta, s katero se uporabijo večji dohodki davka na žganje in velik del dohodkov iz osebne dohodnine deloma za zvišanje prejemkov državnih uradnikov, deloma se prepuste deželam v svrhu regulacije plač učiteljstva. O tem namenu državnih predkazov ni bilo nikakršnega dvoma niti na vladi, niti pri posameznih strankah. Ponovno so poudarjali govorniki različnih strank kakor tudi vlada, da se mora izvesti finančna reforma zato, ker so postali prejemki učiteljstva nevdržljivi. Ponovno so poudarjali posebno tudi zastopniki krščansko-socialne stranke — gospod poslanec Fon na Goriškem, ki je sedel celo v odseku za davčno reformo, ne ve o vsem tem ničesar! — potrebo regulacije učiteljskih plač in zaradi te izvedbo finančne reforme. Ker pa dobe dežele povišane predkaze že s 1. januarjem t. l. se morajo izvesti regulacije učiteljskih dohodkov tako, da dobi učiteljstvo zvišanje prejemkov že s 1. januarjem 1914.

Socialno demokratski poslanci so že svoječasno v parlamentu izrekli pomisleke, da bi utegnile različne deželne uprave ta znesek defraudirati, če se ne

zagotovi s posebno obvezno določbo uporaba denarja v ta namen. Stavili so tudi predloge, ki so za tem stremili. Ti predlogi pa so bili odklonjeni od krščanskih socialcev, kakor tudi od nemških nacionalcev, ker baje ni dvomiti zagotovilom vlade in strank, da se uporabi denar brezpogojno v to svrhu in tudi tedaj, če se ne sprejme v zakon nikakršna obvezna določba.

Ker se je hotel del denarja, namenjenega za Nižnje Avstrijsko, uporabiti za subvencioniranje kmetovalcev v deželi, stavi Volkert vprašanje deželnemu odboru, če je res, da se hoče regulacija učiteljskih plač zavleči na poznejši čas, namesto da bi se zvišali prejemki učiteljstvu s 1. januarjem 1914, ter opozarja deželni zbor na debate v parlamentu, kjer se je dovolj razločno pokazala volja zakonodajalca, da se uporabijo državni predkazi deželam predvsem v ublaženje bede učiteljstva.

Interpelacija je ostala brezuspšna. Razvidno pa je iz nje, da so bili sklenjeni zvišani predkazi deželam z izrecnim utemeljevanjem, da se z njimi ublaži ubožstvo učiteljstva, in sicer že s 1. januarjem t. l. Moravski deželni zbor je predkaz, ki znaša okrog 6 milijonov kron, učiteljstvu že dal, tudi upravna komisija na Češkem je že odkazala češkim tovarišem blizu 10 milijonov kron, ki jih dobi kronovina iz povišanega davka na žganje in osebne dohodke, in v Šleziji ima učiteljstvo že nov zakon po intencijah letošnje davčne reforme. V Štajerski se tudi pripravila regulacija, ki bo menda stopila že s 1. januarjem 1915 v veljavo ter se perfektuira s pomočjo denarja državnih predkazov; ne smemo pa pozabiti pri tem, da je v tekočem letu dobilo štajersko učiteljstvo draginsko doklado in celo s pomočjo slovenskih poslancev, ki so pristaši S. L. S.

Na Goriškem? Na Goriškem je učiteljstvo para, ki jo zasledujejo, če se drzne oglašati. Slovensko učiteljstvo! Zakaj italijanski tovariši imajo več svobode; zborovali so 2. marca in 10. maja ter zahtevali, da stori goriški deželni zbor svojo dolžnost ter da učiteljstvu denar, ki je njegov in ki ga ima pravico zahtevati. Slo-

vensko učiteljstvo pa ne sme ponižno bežati za kulisami, da si pripripi — morda zasmeh, da ne zapravi ugleda, ki ga še ima, z morebitno poniževalno kabinetno stanovsko politiko. Treba nam je moškega nastopa! Saj gre za vsakdanji kruh!

Kje je vlada? Kako drži svojo besedo? Kako štiti zakonite pravice učiteljstva, ki koraka na čelu prosveti? Kako ga pozna takrat, kadar mu nima ravno diktirati in nakladati dolžnosti? Naj že pritisne, da stori deželni zbor svojo dolžnost! To pričakujemo! Državni predkazi, določeni za Goriško v letošnjem letu, so se preliminirali — kot poročča »Soča« — za deželno upravo! Je li to v smislu izvedbe finančne reforme, je li to dosledno, če se je še pred kratkim govorilo v deželnem zboru o regulaciji učiteljskih plač, ki so danes vrzene čez krov? Bo pa že res, da je bil predlog o zenačenju učiteljskih prejemkov z onimi državnega uradništva samo humbug in pesek v oči! Nič čudnega, če govore že danes širom dežele, da je prejšnji deželni zbor storil vsaj malo, sedanj pa ničesar več! Vse bi se dalo izvesti, ko bi imela narodno — samostojna stranka vsaj nekoliko poguma. In imela bi ga tudi v svojem interesu! Kjer pa politički pogum manjka in manjka politička energija, tam je že nastopila agonija. Učiteljstvu te agonije ne more biti prav nič žal, ko prav v dobrobit učiteljstva nedostaja poguma!

Učiteljstvo svoje pravice pozna in pozna svoje interese, ki jih bo branilo proti vsakomur. Zahtevalo bo, kar mu gre zakonito ter se ne bo dalo slepiti; zaradi lepih oči kogarkoli ne bo resigniralo na pravico do denarja iz državnih predkazov in ne bo plačevalo iz svojega za saniranje različnih zadrž, ki so bile v preposobnih rokah! Toliškega idealizma učiteljstvo nima več, pa če ga kdo zaradi tega uvrsti tudi med barbare in izmečke človeške družbe! Zakaj idealizem, ki bi se pustil varati — ne zahrbtno — temveč v obraz, bi bil smešen in nečasten ter bi dokazoval težko duševno manjvrednost. V takem idealizmu slovenski učitelj in vzgojevalec ne bo iskal svoje časti; svojo čast vidi v tem, da terja, kar je njegovega!

Likvidant.

Petstoletnica zadnjega ustoličenja koroških vojvod v slovenskem jeziku in sedanje slovensko učiteljstvo.

Podava R. K.

(Dalje.)

Slovensko učiteljstvo se kot narodov važen kulturni činitelj zaveda svojega odličnega stališča v narodu. To je pokazalo in dokazalo v Podsredi dne 23. maja t. l. skoro polnoštevilno zbrano učiteljstvo kozjanskega okraja, ki je na predlog tov. Radoslava Knafliča sprejelo soglasno sledeče velevažne resolucije:

Na oslavo in na spomin 500letnice zadnjega ustoličenja koroških vojvod v slovenskem jeziku in da naglasimo potrebo, naj se slov. jeziku vrne vsaj deloma njegova zgodovinska veljava in da mu utrdimo po zakonu zajamčeno ravnopravnost, v naših učiteljskih in šolskih zadevah, sklene na zborovanju učiteljskega društva kozjanskega v Podsredi dne 23. maja 1914 zbrano učiteljstvo sledeče resolucije:

1. Na vseh šolah kozjanskega okraja naj blagovoli učiteljstvo še letos v vseh razredih, izvzemši prvo šolsko leto, obravnjavati zgodovinsko učno snov »Ustoličenje koroških vojvod« na podlagi sestavka v II. berilu, oziroma v Schreiner-Hubadovi Citanki III. del tako, da se bo v srcu naše mladine v smislu določb § 71. stalnega šolskega in učnega reda budila in gojila ljubezen do slovenske narodnosti in do slovenskega jezika v povišani meri.

2. Na vseh šolah kozjanskega okraja blagovoli učiteljstvo odslej pri pouku zvrstev gojitve ljubezni do skupne domovine posvečati večjo pozornost gojitvi ljubezni do slovenske narodnosti in do slovenskega jezika ter v to svrhu v smislu novega učnega načrta seznaniti zlasti učence višje skupine z državnim osnovnim zakonom z dne 21. XII. l. 1867., osobito pa z njegovim XIX. členom.

LISTEK.

Ob 40letnici Savinjskega učiteljskega društva.

L. 1869. je cesar sankcioniral novi šolski zakon. Šola se je ločila od cerkve, učiteljstvo pa je postalo svobodno. Nastala je za šolo in učiteljstvo nova doba, doba mirnega in neodvisnega napredka. Učiteljstvo, ki je bilo v silni odvisnosti od strani cerkve in gospodujoče gospode, je jelo dihati svobodni zrak; nastal je po vsej Avstriji nov tok, ki je prešinil vesoljno učiteljstvo. To se je opazilo zlasti na Slovenskem, zakaj slovensko učiteljstvo je bilo v posebni odvisnosti od strani cerkve in nemške gospode. Slovenski učitelj je bil suženj in hlapec v pravem pomenu besede. Ni čuda, da je po l. 1869. šumelo slovenskemu učiteljstvu po glavi sto in sto misli, kako povzdigniti učiteljski stan in šolo na ono stopnjo napredka in ugleda, ki jima gre.

Takratni idealni naši tovariši, ki niso mislili samo na sebe in niso marali samo trenutnih uspehov, so uvideli pomen reka: »V slogi je moč.« Pridigovali so in na-

vduševali svoje tovariše in tovarišice, da se združijo v učiteljska društva, kjer jim bo dana najlepša prilika nadaljne izobrazbe in branitve svojih pravic in svobode, zajamčene jim v novem šolskem zakonu.

V Savinjski dolini ali pravzaprav v vranskem okraju je bilo v tistih časih malo šol in seveda tudi malo učiteljstva. Šole so bile večinoma enorazredne, dvorazredne, te tuintam je bila kaka trirazrednica. Glavne šole so bile takrat poleg Celja v Savinjski dolini v Zalcu, Braslovčah, na Vranskem in v Mozirju.

Dne 22. januarja l. 1874. so se zbrali v Mozirju v Hofbauerjevi gostilnici tovariši: J. Agrež, nadučitelj v Braslovčah, Anton Leban, podučitelj v Mozirju, Simon Meglič, učitelj na Vranskem, Srečko Pirc, učitelj na Rečici, Karel Preširen, nadučitelj v Mozirju, in Radoslav Škoflek, nadučitelj na Vranskem. Tam so sklenili ustanoviti za Savinjsko dolino učiteljsko društvo.

Ker je bilo učiteljsko društvo za celjski okraj že ustanovljeno, je obsegalo Savinjsko učiteljsko društvo šole vranskega in gornjegrajskega okraja ter nekaj šol celjskega in šoštanskega okraja.

V Mozirju so torej omenjeni tovariši sestavili društvena pravila, ki so bila potrjena 23. majnika istega leta. Društvena pravila so se dala natisniti v »Narodni ti-

skarni« v Ljubljani v 200 izvodih, ki so se razdeljevali med društvene člane.

Prvo društveno zborovanje se je vršilo 22. julija 1874 na Vranskem. Na tem zborovanju je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Rad. Škoflek, podpredsednik K. Preširen, tajnik Sim. Meglič, blagajnik J. Agrež, pevovodja S. Pirc.

Na tem zborovanju je utemeljeval Škoflek potrebo ustanovitve učiteljskega društva sledeče: »Šola ima dve strani, notranjo in zunanjo. Notranja stran je naše delo, zunanja pa naš stan. Enega si ne moremo misliti brez drugega. Obe strani pa imata mnogo prijateljev in še več sovražnikov, proti katerim se bojevati za napredek in ugled šole in našega stanu bo glavna naloga učiteljskega društva.«

Savinjsko učiteljsko društvo je zbiralo v prvih letih obstanka v svoj krog tudi podporne člane, ki si jih je društvo iskalo v vseh slojih. Tako je šlo društvo prvo leto 14 pravih in 11 podpornih članov. Okolo l. 1880. so odpali skoro vsi podporni člani, in v društvu so se od sedaj naprej zbirali samo učitelji in učiteljice.

Kakor vsako drugo društvo, tako se je imelo tudi Savinjsko učiteljsko društvo boriti v tistih časih, z marsikaterimi težavami in zaprekami. Takrat se je učiteljstvu direktno odsvetovalo, naj ne vstopa v učiteljska društva. Tuintam se je poizkusilo tudi s pritiskom. Znano je n. pr., da

je bil za zborovanja učiteljskega društva za Spodnji Štajer ves pripravljali odbor pod stalnim policijskim nadzorstvom.

Ker je združevalo Savinjsko učiteljsko društvo učiteljstvo vranskega in gornjegrajskega okraja ter del celjskega in šoštanskega, je umevno, da je zborovalo društvo v različnih krajih, parkrat celo v oddaljenem Gornjem gradu.

Društvo je bilo že prva leta naročeno na več pedagoških in stanovskih listov ter je bilo član Slovenskega pevskega društva v Ptuj in Sadjerejskega društva v Št. Jurju ob Juž. žel.

L. 1888. je bilo ustanovno leto Zaveze. Zapihal je svež, pomladanski veter, ki je mahoma poživil vsa obstoječa učiteljska društva ter prinesel vanje novega, krepkega življenja. L. 1879. se je ustanovilo Šaleško učiteljsko društvo, ki je združilo učiteljstvo šoštanskega okraja. L. 1888. pa Gornjegrajsko učiteljsko društvo, ki je združevalo učiteljstvo zgornje Savinjske doline.

Tako se je moralo zdaj zadovoljiti Savinjsko učiteljsko društvo samo z vranskim okrajem. Število članov se je seveda jako skrčilo, tako, da najdemo pri nekaterih zborovanjih komaj 5, 6 do 10 tovarišev in tovarišic. Sčasoma, ko se je ustanovilo nekaj novih šol, je postalo boljše. Danes šteje okraj 9 šol z 31 učnimi osebami, ki

3. Da bo šolska mladina lažje spoznala lepoto in bogastvo slovenskega jezika, naj bodo vse naše učne knjige tako sestavljene, da se bo v enem in istem črtivu nahajale besede z vsemi mogočimi sorodnimi izrazi. Knjigi naj bo dodan poseben slovar ali besednjak sorodnih izrazov; n. pr. čuditi se = diviti se, čudovito = divno, število = broj, številiti, šteti = brojiti, brati = čitati, berilo = čtivo, komaj = jedva itd. Spoznanje bogastva slovenskega jezika bo v učenih ustvarjalo zavest, da je naš jezik krasen, zaradi česa se bo v njih ljubezen do slovenskega jezika povzdignila na višjo stopnjo. Učnih knjig, ki ne bodo ustrezale tej potrebi, naj učiteljstvo več ne uvaja v naše šole.

4. V novih izdajah vseh naših učnih knjig naj poskrbe izdajatelji tudi za tako čtivo, ki bo najuilo učitelju gradiva, gojiti v smislu določb § 71. stalnega šolskega in učnega reda v učenih ljubezen do naše narodnosti. Novih izdaj učnih knjig, ki ne bodo ustrezale temu načelu, ne uvajamo v svoje šole.

5. Zaradi vsestransko natančnejega poznavanja slovenskega jezika pišimo in kličimo svoje učence namesto z dosedanjimi latinskimi tudi s slovenskimi; n. pr. Amalija = Ljuboslava, Marija = Marica, Mara, Karel = Dragotin, Janez = Jan, Janko, Ivan, Ivo, Jovo. Svojim otrokom pa dajamo le slovenska imena, tujih se izogibajmo.

6. Pod nemške naloge se naj ne piše datum v nemškem jeziku ter se učenci naj ne podpisujejo z nemškim pravopisom, temveč s slovenskim. Izkušnja namreč uči, da tvori tako ravnanje prvi začetek preziranja in zapostavljanja slovenske individualnosti in prvi začetek ponemčevanja ter daje poznejšemu javnemu življenju podlago za prisvojenje Slovencev k Nemcem (asimilacija). Slovenci v mestih, oziroma v njihovi bližini, se najprej asimilujejo za nemškutarje, v naslednjih kolnih pa za Nemce.

7. Učiteljstvo vsake šole kozjanskega okraja blagovoli sklicati svoje soobčane na shod v šolo, bodisi v obliki roditeljskih shodov, bodisi na shod na podlagi § 2. zborovalnega zakona, kjer se jim naj ustoličenje koroških vojvod v slovenskem jeziku tako obrazloži, da se bo v poslušalcih vnela večja ljubezen do slovenskega jezika in da se bo povzdignila narodna zavest. O tem se blagovoli priobčiti kratko poročilo po časopisih.

8. Učiteljstvo kozjanskega okraja prosi vse slovenske šolske in druge liste, naj v tekočem letu in v prihodnjih letih priobčijo v pouk naroda večkrat v celoti člen XIX. državnega osnovnega zakona z dne 21. XII. l. 1867. s potrebnimi pojasnili, oziroma vsako leto vsaj enkrat ves omenjeni državni osnovni zakon dodatno z razsodbami upravnega, oziroma državnega sodišča.

9. Učiteljstvo kozjanskega okraja se hoče odslej še tesneje prijeti slovenske književnosti ter hoče primerni del svojega zaslužka uporabljati le v prid slovenske književnosti, naročevanje nemških časopisov pa odklanjati. Strokovne nemške knjige se naj naročajo le v toliko, v kolikor jih ni dobiti v slovenskem jeziku.

10. Učiteljstvo kozjanskega okraja hoče ob kompetencah vlagati le slovenske prošnje, spisovati zapisnike domačih učiteljskih sej vedno le v slovenskem jeziku, vlagati vse vloge na šolske oblasti do ministrstva in če treba še višje le v slovenskem jeziku, spisovati vsa svoja poročila bodisi za domače ali uradne okrajne učiteljske seje (konference) samo v slovenskem jeziku ter se v teh in vseh ostalih zadevah drug drugega z besedo in dejanjem tovariški podpirati.

so vse včlanjene v Slov. učiteljskem društvu.

Veliko je stanovsko in kulturno delo, ki ga je izvršilo Slov. učiteljsko društvo v 40 letih svojega obstanka. V tej dobi je zborovalo društvo 101krat s 97 predavanji. Društvo je bilo središče in zbirališče učiteljskega vranskega okraja. V društvu smo se kolegialno in prijateljski razgovarjali o naših križih in težavah, reševali pedagoške stvari, izvrševali organizatorično delo ter se vedno in povsod zavzemali in zanimali za socialna in narodna vprašanja. Slov. učit. društvo je bilo vsekar kulturno središče učiteljskega vranskega okraja, zlasti mlajšega, ki je dobivalo vedno zaslanbo in moralno oporo od strani starejših tovarišev.

Delo pa, ki so ga izvršili posamezni društveni člani na narodnem, narodnogospodarskem, pedagoškem in izobraževalnem polju, je tako veliko, da ga ne moremo tukaj naštevati.

Savinjsko učiteljsko društvo praznuje v nedeljo, 28. junija t. l. svojo štiridesetletnico na Vranskem. Pridite, dragi tovariši in tovarišice, ta dan od vseh vetrov na Vrasko in nam izkažite svoje simpatije! Ostalo zavedno slovensko učiteljstvo pa naj preživi ta dan v duhu z nami!

11. Učiteljstvo kozjanskega okraja priporoča šolskim vodstvom in jih prosi, naj dopisujejo okrajnim šolskim svetom, oziroma tudi višjim šolskim oblastim v slovenskem jeziku, istotako prosi vse krajne šolske svete, naj oskrbe svojemu šolskemu vodstvu tudi za sebe, če se to še ni zgodilo, uradne pečate s samoslovenskim napisom. Krajni šolski sveti blagovoli zahtevati od okrajnega šolskega sveta v pisavi in tisku izključno slovensko dopisovanje, uštevsji tudi naslov in vse natiske zunaj na pisemskih ovitkih.

12. Učiteljstvo kozjanskega okraja priporoča nujno, naj pišejo učne osebe pobotnice za dobivanje svoje mesečne plače izključno v slovenskem jeziku ter smatramo najnovejši odlok deželnega šolskega sveta z dne 22. aprila 1914, št. 3, 3848/4, in enak odlok finančnega deželnega ravnateljstva z dne 2. aprila 1914, št. 647/VI, za odpravo pobotnic ter za uvedbo »Zahlungsliste« za nezakonit ter za napad na naše individualne, stanovsko gospodarske, državljanske in narodne pravice. Proti temu napadu se uprimo z zakonitimi sredstvi, t. j. z ugovori na naučno in finančno ministrstvo ter v odklanjajočem slučaju na upravno, oziroma na državno sodišče.

13. Ravnopravnost slovenskega jezika se mora tako tolmačiti in izvrševati, da se naj rabijo na vseh šolah brez izjeme samo slovenske tiskovine. Dvojezičnost je ravnopravnosti na veliko škodo. V to svrhu se naj obrne učiteljsko društvo pisмено do Učiteljske tiskarne v Ljubljano, do Cirilove tiskarne v Maribor, do trgovine Goričar in Leskovšekove v Celje in do Umka v Brežicah, naj zalagajo za slovenske šole vse šolske tiskovine samo v slovenskem jeziku.

14. Slovensko učiteljstvo se seznanja natančno z vsebino državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867., državnega zakonika št. 142, zlasti pa z vsebino člena XIX. tega zakona.

15. Učiteljstvo kozjanskega okraja jemlje na znanje, da je bil državni osnovni zakon z dne 21. decembra 1867. izdan samo za določitev pravic državljanov, ne pa za državne in deželne urade. Ti nimajo torej do državljanov nobenih jezikovnih pravic, pač pa dolžnost, jim dopisovati v besedi in tisku v njihovem, torej nam Slovincem v slovenskem jeziku. Ker je državno sodišče s svojo razsodbo z dne 3. julija 1906, št. 264, razsodilo, da se pravice tega državnega osnovnega zakona ne nanašajo samo na državljane, temveč tudi na vse njihove tuzemske korporacije, torej tudi na društva in na uradne okrajne učiteljske konference, zato smemo sami odločevati, da pišemo zapisnike o uradnih okrajnih učiteljskih sejah v slovenskem jeziku, pri čemer pa se ne dotikamo osebne pravice c. kr. okrajnega šolskega nadzornika v izbiri poročevalnega jezika ter za biletžbe njegovega poročila v njegovem poročevalnem jeziku. Stojč na tem zakonitem stališču, izjavljamo, da nima nihče zakonite pravice, nam predpisovati, v katerem jeziku naj pišemo zapisnike okrajnih učiteljskih konferenc, temveč mi hočemo iz ljubezni do slovenskega jezika, naj se ti zapisniki pišejo pri nas odslej v slovenskem jeziku.

16. V smislu določb člena XIX. državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867. ima vsak narod **nedotakljivo** pravico, svojo narodnost in svoj jezik čuvati in gojiti; zato ima to **nedotakljivo** državljansko pravico tudi slovenski narod, a z njim vred slovensko učiteljstvo v svojem delokrogu kot njegov del in važen kulturni činitelj. Učiteljstvo kozjanskega okraja hoče to svojo zakonito državljansko pravico izvrševati iz ljubezni do slovenskega naroda in na danes sklenjeni način ter zavračamo že naprej očitke, da sovražimo nemški jezik. Ne, mi ga spoštujemo, **na slovenskih tleh pa ljubimo le svojega!**

18. Da počitujemo letos ob 500letnici zadnjega ustoličenja koroških vojvod v slovenskem jeziku svoje edinstvo s slovensko mislijo in čuvstvom, naj blagovoli Zaveza jugoslovanskih avstrijskih učiteljskih društev svoje letošnje zborovanje preložiti iz Pulja v Ljubljano na dneve 15., 16. in 17. avgusta 1914, katere dni se bo tam vršil veličastni slovenski vsesokolski zlet.

17. Čutimo se stanovske brate, zlasti sestre vseh slovenskih učiteljev in učiteljic tudi na Koroškem, prosej jih, naj blagovoli sodelovati, da se slovensko zavest na Koroškem reši dušeče ponemčujoče more.

S sprejetjem teh resolucij je učiteljstvo kozjanskega okraja pokazalo vsem drugim stanovom naroda pravec ali kazipot, kod in kako naj hodimo, da dosežemo svojemu narodu vse jezikovne pravice.

Tem povodom se učiteljstvo imenovanega okraja prosi, te resolucije tudi v

dejanju izvrševati z vso doslednostjo in vztrajnostjo, a ostalo slovensko učiteljstvo vseh kronovin blagovoli svojo dosežanje delovanje za narod razširiti na tej podlagi ter na tem in morebiti še v večjem obsegu. S takim delovanjem bomo zavest in kulturo svojega naroda v svojem stanovskem in šolskem področju povzdignili na višjo stopnjo ter mu bomo priborili v državi častno mesto. Zaničljiv nemški izraz »gens inferior«, minderwertige Nation, narod nižje vrste bo s tem delom odpravljen ali vsaj oslavljen. Vsi stanovi naroda našega naj blagovoli vsak v svojem delokrogu započeti enako delovanje v tem smislu. (Dalje.)

Vabilo na 40 letnico Učiteljskega društva za ormoški okraj ki se vrši dne 14. junija 1914.

Vzpored:

I. Sprejem gostov v Ormožu pri vlakih:

- od vzhoda ob 6. uri 54 minut zjutraj,
- od zahoda ob 10. uri 26. min. dopoldne.

II. Slavnostno zborovanje v ormoški okoliški šoli. Začetek točno ob 11. uri dopoldne.

- Pesem.
- Pozdrav.
- Slavnostni govor.
- Črtice iz društvene zgodovine.

III. Skupni obed v Skorčičevi dvorani ob 1. uri popoldne. Kuvert za obed K 3.40.

Pri banketu koncertuje polnoštevila godba okol. gasilnega društva pod vodstvom kapelnika tov. D. Serajnika.

IV. Skupna udeležba slavlja 30letnega obstoja ormoške Čitalnice.

Opombi: a) Slavnost se vrši ob vsakem vremenu. b) Oglasitve na obed sprejema najpozneje do 7. junija društveni tajnik. Obenem z oglasitvijo naj se pošlje znesek za banket.

Jos. Rajšp, predsednik. Adolf Rosina, tajnik.

Iz naše organizacije. Kranjsko.

Učiteljsko društvo za postojnski šolski okraj je imelo svoj redni letni občni zbor dne 14. maja t. l. popoldne v Matenji vasi.

Zjutraj ob 8. uri smo odkrili slovesno nagrobni spomenik pok. tovarišu nadučitelju Mihaelu Kalanu. Ob 11. uri pa smo odkrili nagrobni spomenik rajnkemu mlademu tovarišu Vinku Brusu, ki nas je zapustil v cvetju let. Pri obeh slovesnostih se je brala črna maša, predsednik tovariš Česnik je imel primeren govor, tovariši pevci pa so zapeli pod vodstvom tovariša Juvanca ob grobeh ginljivi žalostinki. Marsikatero oko se je zasolilo žalosti, a tudi ginjenosti zaradi velike medsebojne ljubezni značajnega učiteljstva.

Obedovali smo pri g. A. Kraigherju in smo bili zadovoljni z dobro postrežbo.

Na občnem zboru se je zbralo nad 40 učiteljev in učiteljic našega okraja, gotovo častno število za današnje čase. Zborovanje je bilo jako živahno. Nad vse zanimivo je bilo predavanje tovariša Viktorja Volka. Njegovi izborni uspeli fizikalni in kemični poizkusi so bili presenetljivi. Pri volitvi v odbor je priredilo zbrano učiteljstvo svojemu dolgoletnemu predsedniku tov. Česniku navdušeno in presrečno ovacijo ter ga iznova zopet soglasno izvolilo društvenim predsednikom.

Ta dan nam ostane vsem trajno v spominu.

Učiteljsko društvo za litijski okraj je imelo svoj občni zbor dne 23. maja v Litiji ob prav lepi udeležbi. Poleg običajnih odborovih poročil je bila na dnevnem redu sanacija Zavezinih listov in načrt za poslovni red Zaveze. Po živahni debati sprejeti predlogi in nasveti so se poslali vodstvu Zaveze. Delegatom k Zavezini skupščini sta se določila tovariša Bezeljak in Rojina. Izvoljen je bil soglasno stari odbor. Bilo je prav lepo, le škoda, da smo morali tako kmalu na vlak. Na veselo snidenje na Vačah 2. julija!

Štajersko.

Savinjsko učiteljsko društvo praznuje svojo 40letnico v nedeljo, 28. junija t. l., na Vranskem s slavnostnim zborovanjem, banketom in koncertom. Povabili smo predvsem sosedna učiteljska društva: celjsko, šoštanjko, laško, gornjegrajsko in kamniško.

Da bi bila udeležba večja, zlasti pa, da bi učiteljstvu omogočili udeležbo pri koncertu, bomo poskrbeli poseben avtomobil, ki bo vozil dopoldne iz Celja, zvečer po koncertu pa nazaj. To pa seveda samo v slučaju zadostne udeležbe. Zato smo razposlali na vse bližnje šole še posebno vabila z vprašalnimi listki, ki se naj nam vrne do 1. junija.

Želimo vedeti, kdo se udeleži banketa, kdo reflektira na poseben avto dopoldne, kdo zvečer in kdo želi prenočiti na Vranskem. Prosimo pa tem potom tudi vse one, ki želijo priti na Vrasko, a niso dobili posebnih vabil. Treba nam je vedeti natančno število zaradi banketa (kuvert za osebo 2 K), kakor tudi zaradi avtomobila, ki ga je treba pravočasno naročiti. Zanašamo se in trdno upamo, da se bo zbrala 28. junija na Vranskem lepa učiteljska družba. Posebno nas bo pa veselilo, pozdraviti v naši sredini vse bivše člane in članice »Savinjskega učit. društva«, ki službujejo sedaj križem slovenske zemlje. Pridite!

Savinjsko učiteljsko društvo opozarja že danes na koncert, ki ga priredi 28. junija na Vranskem v proslavo svoje 40letnice. Na tem koncertu sodeluje društveni pevski zbor, violinist tov. A. Nerat, baritonist Branko Zemljčič ter pianistinja go. spa Kokotova. Vzpored priobčimo pravočasno.

Učiteljsko društvo za pol. okraj Ljutomer. Opozarjamo Vas, drage tovarišice in tovariši, na sklep zadnjega zborovanja, da se udeležite dne 14. junija vršečega se slavlja 40letnice bratskega Ormoškega učiteljskega društva v čim večjem številu. Zastopani moramo biti častno!

Vodstvo.

Goriško.

Učiteljsko društvo za sežanski okraj je imelo svoj redni občni zbor dne 14. maja t. l. v Sežani ob povoljni udeležbi. Vendar smo ob tako krasnem vremenu pričakovali polnoštevila udeležbe v kljub nezgodnim našim gmotnim razmeram. Ne trdimo, da so slabo obiskovana naša zborovanja; toda redni obiskovalci društvenih zborovanj so skoraj vedno eni in isti in ti imajo res smisel za stanovsko organizacijo. Ti se ne strašijo ne pota, ne stroškov. Nekateri pridejo k zborovanjem le tupatam, a več društvenih članov je, ki jih vse leto ni videti med nami. Mnogo večje uspehe bi lahko imela naša zborovanja, če bi se jih udeleževali vsi člani v polnem številu ter vsak z veseljem delal na naši organizaciji. Za naprej naj izostanejo vsi brezpotrebni izgovori glede nenavzočnosti. Tovariši, tovarišice! Vsi na delo v blagor in procvit naše organizacije — našega stanu! Delajmo vsi za enega, eden za vse! — Toda k dnevnemu redu!

Predsednik tov. J. Ravbar konstatira sklepčnost in otvori zborovanje s presrečnim pozdravom na naslov vseh udeležencev. V svojem pozdravnem nagovoru posebno poudarja pomen vzajemnosti in sloznosti.

Po prečitaniu zapisnika zadnjega društvenega zborovanja se podata tov. Bergincu neko pojasnilo, ki je zanje prosil. Tov. Hreščak omenja, naj bi se v zapisniku popravila ona točka, ki govori, da je bil on pri neki debati na zadnjem zborovanju proti »Učit. Tov.« izjavljal, da on ni bil proti »Tovarišju«, ampak le proti prisilni naročitvi »Učit. Tovariša«.

Nato pride letno poročilo društvenega tajnika na dnevni red.

Ker se tovariš tajnik Milan Volkov ni mogel udeležiti današnjega zborovanja (obiskuje risarski tečaj v Ljubljani), je prečital njegovo temeljito poročilo tajnikov nam. tov. Baša.

Prav tako dobro ko zrnata kava diši ob pravilni pripravi edino popolni kavini nadomestek: **Kathreinerjeva Kneippova sladna kava.**

Sam z dobrim mlekom in malo sladkorjem zaužit, je pristni **Kathreiner pijača, kakršna mora biti.**

Kdor hoče kaj natančnejšega iztati, naj piše Kathreinerjevim trgovcem za sladno kavo d. dr. Dunaj 4, Annagasse 11. 8.

3. Da bo šolska mladina lažje spoznala lepoto in bogastvo slovenskega jezika, naj bodo vse naše učne knjige tako sestavljene, da se bo v enem in istem čitivu nahajale besede z vsemi mogočimi sorodnimi izrazi. Knjigi naj bo dodan poseben slovar ali besednjak sorodnih izrazov; n. pr. čuditi se = diviti se, čudovito = divno, število = broj, številiti, šteti = brojiti, brati = čitati, berilo = čtivo, komaj = jedva itd. Spoznanje bogastva slovenskega jezika bo v učenih ustvarjalo zavest, da je naš jezik krasen, zaradi česa se bo v njih ljubezen do slovenskega jezika povzdignila na višjo stopnjo. Učnih knjig, ki ne bodo ustrezale tej potrebi, naj učiteljstvo več ne uvaja v naše šole.

4. V novih izdajah vseh naših učnih knjig naj poskrbe izdajatelji tudi za tako čtivo, ki bo najuilo učitelju gradiva, gojiti v smislu določb § 71. stalnega šolskega in učnega reda v učenih ljubezen do naše narodnosti. Novih izdaj učnih knjig, ki ne bodo ustrezale temu načelu, ne uvajamo v svoje šole.

5. Zaradi vsestransko natančnejega poznavanja slovenskega jezika pišimo in kličimo svoje učence namesto z dosedanjimi latinskimi tudi s slovenskimi; n. pr. Amalija = Ljuboslava, Marija = Marica, Mara, Karel = Dragotin, Janez = Jan, Janko, Ivan, Ivo, Jovo. Svojim otrokom pa dajamo le slovenska imena, tujih se izogibajmo.

6. Pod nemške naloge se naj ne piše datum v nemškem jeziku ter se učenci naj ne podpisujejo z nemškim pravopisom, temveč s slovenskim. Izkušnja namreč uči, da tvori tako ravnanje prvi začetek preziranja in zapostavljanja slovenske individualnosti in prvi začetek ponemčevanja ter daje poznejšemu javnemu življenju podlago za prisvojenje Slovencev k Nemcem (asimilacija). Slovenci v mestih, oziroma v njihovi bližini, se najprej asimilujejo za nemškutarje, v naslednjih kolonih pa za Nemce.

7. Učiteljstvo vsake šole kozjanskega okraja blagovoli sklicati svoje soobčane na shod v šolo, bodisi v obliki roditeljskih shodov, bodisi na shod na podlagi § 2. zborovalnega zakona, kjer se jim naj ustoličenje koroških vojvod v slovenskem jeziku tako obrazloži, da se bo v poslušalcih vnela večja ljubezen do slovenskega jezika in da se bo povzdignila narodna zavest. O tem se blagovoli priobčiti kratko poročilo po časopisih.

8. Učiteljstvo kozjanskega okraja prosi vse slovenske šolske in druge liste, naj v tekočem letu in v prihodnjih letih priobčijo v pouk naroda večkrat v celoti člen XIX. državnega osnovnega zakona z dne 21. XII. l. 1867. s potrebnimi pojasnili, oziroma vsako leto vsaj enkrat ves omenjeni državni osnovni zakon dodatno z razsodbami upravnega, oziroma državnega sodišča.

9. Učiteljstvo kozjanskega okraja se hoče odslej še tesneje prijeti slovenske književnosti ter hoče primerni del svojega zaslužka uporabljati le v prid slovenske književnosti, naročevanje nemških časopisov pa odklanjati. Strokovne nemške knjige se naj naročajo le v toliko, v kolikor jih ni dobiti v slovenskem jeziku.

10. Učiteljstvo kozjanskega okraja hoče ob kompetencah vlagati le slovenske prošnje, spisovati zapisnike domačih učiteljskih sej vedno le v slovenskem jeziku, vlagati vse vloge na šolske oblasti do ministrstva in če treba še višje le v slovenskem jeziku, spisovati vsa svoja poročila bodisi za domače ali uradne okrajne učiteljske seje (konference) samo v slovenskem jeziku ter se v teh in vseh ostalih zadevah drug drugega z besedo in dejanjem tovariški podpirati.

so vse včlanjene v Slov. učiteljskem društvu.

Veliko je stanovsko in kulturno delo, ki ga je izvršilo Slov. učiteljsko društvo v 40 letih svojega obstanka. V tej dobi je zborovalo društvo 101krat s 97 predavanji. Društvo je bilo središče in zbirališče učiteljskega vranskega okraja. V društvu smo se kolegialno in prijateljski razgovarjali o naših križih in težavah, reševali pedagoške stvari, izvrševali organizatorično delo ter se vedno in povsod zavzemali in zanimali za socialna in narodna vprašanja. Slov. učit. društvo je bilo vsekar kulturno središče učiteljskega vranskega okraja, zlasti mlajšega, ki je dobivalo vedno zaslobo in moralno oporo od strani starejših tovarišev.

Delo pa, ki so ga izvršili posamezni društveni člani na narodnem, narodnogospodarskem, pedagoškem in izobraževalnem polju, je tako veliko, da ga ne moremo tukaj naštevati.

Savinjsko učiteljsko društvo praznuje v nedeljo, 28. junija t. l. svojo štiridesetletnico na Vranskem. Pridite, dragi tovariši in tovarišice, ta dan od vseh vetrov na Vrasko in nam izkažite svoje simpatije! Ostalo zavedno slovensko učiteljstvo pa naj preživi ta dan v duhu z nami!

11. Učiteljstvo kozjanskega okraja priporoča šolskim vodstvom in jih prosi, naj dopisujejo okrajnim šolskim svetom, oziroma tudi višjim šolskim oblastim v slovenskem jeziku, istotako prosi vse krajne šolske svete, naj oskrbe svojemu šolskemu vodstvu tudi za sebe, če se to še ni zgodilo, uradne pečate s samoslovenskim napisom. Krajni šolski sveti blagovoli zahtevati od okrajnega šolskega sveta v pisavi in tisku izključno slovensko dopisovanje, uštevsji tudi naslov in vse natiske zunaj na pisemskih ovitkih.

12. Učiteljstvo kozjanskega okraja priporoča nujno, naj pišejo učne osebe pobotnice za dobivanje svoje mesečne plače izključno v slovenskem jeziku ter smatramo najnovejši odlok deželnega šolskega sveta z dne 22. aprila 1914, št. 3, 3848/4, in enak odlok finančnega deželnega ravnateljstva z dne 2. aprila 1914, št. 647/VI, za odpravo pobotnic ter za uvedbo »Zahlungsliste« za nezakonit ter za napad na naše individualne, stanovsko gospodarske, državljanske in narodne pravice. Proti temu napadu se uprimo z zakonitimi sredstvi, t. j. z ugovori na naučno in finančno ministrstvo ter v odklanjajočem slučaju na upravno, oziroma na državno sodišče.

13. Ravnopravnost slovenskega jezika se mora tako tolmačiti in izvrševati, da se naj rabijo na vseh šolah brez izjeme samo slovenske tiskovine. Dvojezičnost je ravnopravnosti na veliko škodo. V to svrhu se naj obrne učiteljsko društvo pismeno do Učiteljske tiskarne v Ljubljano, do Cirilove tiskarne v Maribor, do trgovine Goričar in Leskovšekove v Celje in do Umka v Brežicah, naj zalagajo za slovenske šole vse šolske tiskovine samo v slovenskem jeziku.

14. Slovensko učiteljstvo se seznanja natančno z vsebino državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867., državnega zakonika št. 142, zlasti pa z vsebino člena XIX. tega zakona.

15. Učiteljstvo kozjanskega okraja jemlje na znanje, da je bil državni osnovni zakon z dne 21. decembra 1867. izdan samo za določitev pravic državljanov, ne pa za državne in deželne urade. Ti nimajo torej do državljanov nobenih jezikovnih pravic, pač pa dolžnost, jim dopisovati v besedi in tisku v njihovem, torej nam Slovincem v slovenskem jeziku. Ker je državno sodišče s svojo razsodbo z dne 3. julija 1906, št. 264, razsodilo, da se pravice tega državnega osnovnega zakona ne nanašajo samo na državljane, temveč tudi na vse njihove tuzemske korporacije, torej tudi na društva in na uradne okrajne učiteljske konference, zato smemo sami odločevati, da pišemo zapisnike o uradnih okrajnih učiteljskih sejah v slovenskem jeziku, pri čemer pa se ne dotikamo osebne pravice c. kr. okrajnega šolskega nadzornika v izbiri poročevalnega jezika ter za bilježbe njegovega poročila v njegovem poročevalnem jeziku. Stojč na tem zakonitem stališču, izjavljamo, da nima nihče zakonite pravice, nam predpisovati, v katerem jeziku naj pišemo zapisnike okrajnih učiteljskih konferenc, temveč mi hočemo iz ljubezni do slovenskega jezika, naj se ti zapisniki pišejo pri nas odslej v slovenskem jeziku.

16. V smislu določb člena XIX. državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867. ima vsak narod **nedotakljivo** pravico, svojo narodnost in svoj jezik čuvati in gojiti; zato ima to **nedotakljivo** državljansko pravico tudi slovenski narod, a z njim vred slovensko učiteljstvo v svojem delokrogu kot njegov del in važen kulturni činitelj. Učiteljstvo kozjanskega okraja hoče to svojo zakonito državljansko pravico izvrševati iz ljubezni do slovenskega naroda in na danes sklenjeni način ter zavračamo že naprej očitke, da sovražimo nemški jezik. Ne, mi ga spoštujemo, **na slovenskih tleh pa ljubimo le svojega!**

18. Da počitujemo letos ob 500letnici zadnjega ustoličenja koroških vojvod v slovenskem jeziku svoje edinstvo s slovensko mislijo in čuvstvom, naj blagovoli Zaveza jugoslovanskih avstrijskih učiteljskih društev svoje letošnje zborovanje preložiti iz Pulja v Ljubljano na dneve 15., 16. in 17. avgusta 1914, katere dni se bo tam vršil veličastni slovenski vsesokolski zlet.

17. Čutimo se stanovske brate, zlasti sestre vseh slovenskih učiteljev in učiteljic tudi na Koroškem, proseč jih, naj blagovoli sodelovati, da se slovensko zavest na Koroškem reši dušeče ponemčujoče more.

S sprejetjem teh resolucij je učiteljstvo kozjanskega okraja pokazalo vsem drugim stanovom naroda pravec ali kažipot, kod in kako naj hodimo, da dosežemo svojemu narodu vse jezikovne pravice.

Tem povodom se učiteljstvo imenovanega okraja prosi, te resolucije tudi v

dejanju izvrševati z vso doslednostjo in vztrajnostjo, a ostalo slovensko učiteljstvo vseh kronovin blagovoli svojo dosežanje delovanje za narod razširiti na tej podlagi ter na tem in morebiti še v večjem obsegu. S takim delovanjem bomo zavest in kulturo svojega naroda v svojem stanovskem in šolskem področju povzdignili na višjo stopnjo ter mu bomo priborili v državi častno mesto. Zaničljiv nemški izraz »gens inferior«, minderwertige Nation, narod nižje vrste bo s tem delom odpravljen ali vsaj oslavljen. Vsi stanovi naroda našega naj blagovoli vsak v svojem delokrogu započeti enako delovanje v tem smislu. (Dalje.)

Vabilo na 40 letnico Učiteljskega društva za ormoški okraj ki se vrši dne 14. junija 1914.

Vzpored:

I. Sprejem gostov v Ormožu pri vlakih:

- od vzhoda ob 6. uri 54 minut zjutraj,
- od zahoda ob 10. uri 26. min. dopoldne.

II. Slavnostno zborovanje v ormoški okoliški šoli. Začetek točno ob 11. uri dopoldne.

- Pesem.
- Pozdrav.
- Slavnostni govor.
- Črtice iz društvene zgodovine.

III. Skupni obed v Skorčičevi dvorani ob 1. uri popoldne. Kuvert za obed K 3.40.

Pri banketu koncertuje polnoštevila godba okol. gasilnega društva pod vodstvom kapelnika tov. D. Serajnika.

IV. Skupna udeležba slavlja 30letnega obstoja ormoške Čitalnice.

Opombi: a) Slavnost se vrši ob vsakem vremenu. b) Oglasitve na obed sprejema najpozneje do 7. junija društveni tajnik. Obenem z oglasitvijo naj se pošlje znesek za banket.

Jos. Rajšp, predsednik. Adolf Rosina, tajnik.

Iz naše organizacije. Kranjsko.

Učiteljsko društvo za postojnski šolski okraj je imelo svoj redni letni občni zbor dne 14. maja t. l. popoldne v Matenji vasi.

Zjutraj ob 8. uri smo odkrili slovesno nagrobni spomenik pok. tovarišu nadučitelju Mihaelu Kalanu. Ob 11. uri pa smo odkrili nagrobni spomenik rajnkemu mlademu tovarišu Vinku Brusu, ki nas je zapustil v cvetju let. Pri obeh slovesnostih se je brala črna maša, predsednik tovariš Česnik je imel primeren govor, tovariši pevci pa so zapeli pod vodstvom tovariša Juvanca ob grobeh ginljivi žalostinki. Marsikatero oko se je zasolilo žalosti, a tudi ginjenosti zaradi velike medsebojne ljubezni značajnega učiteljstva.

Obedovali smo pri g. A. Kraigherju in smo bili zadovoljni z dobro postrežbo.

Na občnem zboru se je zbralo nad 40 učiteljev in učiteljic našega okraja, gotovo častno število za današnje čase. Zborovanje je bilo jako živahno. Nad vse zanimivo je bilo predavanje tovariša Viktorja Volka. Njegovi izborni uspeli fizikalni in kemični poizkusi so bili presenetljivi. Pri volitvi v odbor je priredilo zbrano učiteljstvo svojemu dolgoletnemu predsedniku tov. Česniku navdušeno in presrečno ovacijo ter ga iznova zopet soglasno izvolilo društvenim predsednikom.

Ta dan nam ostane vsem trajno v spominu.

Učiteljsko društvo za litijski okraj je imelo svoj občni zbor dne 23. maja v Litiji ob prav lepi udeležbi. Poleg običajnih odborovih poročil je bila na dnevnem redu sanacija Zavezinih listov in načrt za poslovni red Zaveze. Po živahni debati sprejeti predlogi in nasveti so se poslali vodstvu Zaveze. Delegatom k Zavezini skupščini sta se določila tovariša Bezeljak in Rojina. Izvoljen je bil soglasno stari odbor. Bilo je prav lepo, le škoda, da smo morali tako kmalu na vlak. Na veselo snidenje na Vačah 2. julija!

Štajersko.

Savinjsko učiteljsko društvo praznuje svojo 40letnico v nedeljo, 28. junija t. l., na Vranskem s slavnostnim zborovanjem, banketom in koncertom. Povabili smo predvsem sosedna učiteljska društva: celjsko, šoštansko, laško, gornjegrajsko in kamniško.

Da bi bila udeležba večja, zlasti pa, da bi učiteljstvu omogočili udeležbo pri koncertu, bomo poskrbeli poseben avtomobil, ki bo vozil dopolne iz Celja, zvečer po koncertu pa nazaj. To pa seveda samo v slučaju zadostne udeležbe. Zato smo razposlali na vse bližnje šole še posebno vabila z vprašalnimi listki, ki se naj nam vrne do 1. junija.

Želimo vedeti, kdo se udeleži banketa, kdo reflektira na poseben avto dopolne, kdo zvečer in kdo želi prenočiti na Vranskem. Prosimo pa tem potom tudi vse one, ki želijo priti na Vrasko, a niso dobili posebnih vabil. Treba nam je vedeti natančno število zaradi banketa (kuvert za osebo 2 K), kakor tudi zaradi avtomobila, ki ga je treba pravočasno naročiti. Zanašamo se in trdno upamo, da se bo zbrala 28. junija na Vranskem lepa učiteljska družba. Posebno nas bo pa veselilo, pozdraviti v naši sredini vse bivše člane in članice »Savinjskega učit. društva«, ki službujejo sedaj križem slovenske zemlje. Pridite!

Savinjsko učiteljsko društvo opozarja že danes na koncert, ki ga priredi 28. junija na Vranskem v proslavo svoje 40letnice. Na tem koncertu sodeluje društveni pevski zbor, violinist tov. A. Nerat, baritonist Branko Zemljčič ter pianistinja go. spa Kokotova. Vzpored priobčimo pravočasno.

Učiteljsko društvo za pol. okraj Ljutomer. Opozarjamo Vas, drage tovarišice in tovariši, na sklep zadnjega zborovanja, da se udeležite dne 14. junija vršnega se slavlja 40letnice bratskega Ormoškega učiteljskega društva v čim večjem številu. Zastopani moramo biti častno!

Vodstvo.

Goriško.

Učiteljsko društvo za sežanski okraj je imelo svoj redni občni zbor dne 14. maja t. l. v Sežani ob povoljni udeležbi. Vendar smo ob tako krasnem vremenu pričakovali polnoštevila udeležbe v kljub neznošnim našim gmotnim razmeram. Ne trdimo, da so slabo obiskovana naša zborovanja; toda redni obiskovalci društvenih zborovanj so skoraj vedno eni in isti in ti imajo res smisel za stanovsko organizacijo. Ti se ne strašijo ne pota, ne stroškov. Nekateri pridejo k zborovanjem le tupatam, a več društvenih članov je, ki jih vse leto ni videti med nami. Mnogo večje uspehe bi lahko imela naša zborovanja, če bi se jih udeleževali vsi člani v polnem številu ter vsak z veseljem delal na naši organizaciji. Za naprej naj izostanejo vsi brezpotrebni izgovori glede nenavzočnosti. Tovariši, tovarišice! Vsi na delo v blagor in procvit naše organizacije — našega stanu! Delajmo vsi za enega, eden za vse! — Toda k dnevnemu redu!

Predsednik tov. J. Ravbar konstatira sklepčnost in otvori zborovanje s presrečnim pozdravom na naslov vseh udeležencev. V svojem pozdravnem nagovoru posebno poudarja pomen vzajemnosti in sloznosti.

Po prečitaniu zapisnika zadnjega društvenega zborovanja se podata tov. Bergincu neko pojasnilo, ki je zanje prosil. Tov. Hreščak omenja, naj bi se v zapisniku popravila ona točka, ki govori, da je bil on pri neki debati na zadnjem zborovanju proti »Učit. Tov.« izjavljal, da on ni bil proti »Tovarišju«, ampak le proti prisilni naročitvi »Učit. Tovariša«.

Nato pride letno poročilo društvenega tajnika na dnevni red.

Ker se tovariš tajnik Milan Volkov ni mogel udeležiti današnjega zborovanja (obiskuje risarski tečaj v Ljubljani), je prečital njegovo temeljito poročilo tajnikov nam. tov. Baša.

Prav tako dobro ko
znata kava diši ob
pravilni pripravi
edino popolni kavini
nadomestek:
Kathreinerjeva
Kneippova sladna kava.

Sam z dobrim mlekom
in malo sladkorjem
zaužit, je pristni
Kathreiner
pljača, kakršna
mora biti.

Kdor hoče kaj natančnejšega iztati,
naj piše Kathreinerjevimi trgovnicam
za sladno kavo d. dr. Dunaj 4,
Annagasse 11. 8.

V svojem poročilu natančno očrta živahno in obširno delovanje društva v preteklem društvenem letu. Naše društvo ima za seboj važno dobo v društvenem življenju. Poročilo je sprejel občni zbor z zadovoljstvom.

O stanju blagajnice je poročala blagajničarka tov. A. Orlova. Prejemkov je bilo 413 K 20 v, izdatkov 267 K 36 v, torej je ostanka 145 K 84 v. Poročilo blagajničarke je še precej ugodno, po besedah blagajničarke pa bi bilo ugodnejše, če bi vršili vsi društveniki vsak svojo dolžnost. Tov. Berginec izreče tovarišici blagajničarki zahvalo za njeno vestno delovanje. Ostro pa pograja one tovariše brezbrizneže, ki vestno ne plačujejo članarine društvu. Ti neredni plačniki najbrže ne vedo, da ima tudi društvo svojo dolžnost ter mora redno tudi za nje plačevati prispevke Zavezi. Pregledovalci računov, tovariši Koršič, Rustja in Fajgelj, so dobili račune v redu.

Delegatom za skupščino Zaveze v Pulju se odloči sedmorica tovarišev, in sicer: Fr. Bolle, A. Koršič, J. Pahor, Al. Hreščak, J. Rustja, Fr. Erjavac in A. Baša.

Potem se je vršila volitev novega odbora. Volitev se je izvršila po listkih. Na občno obžalovanje dozdanji predsednik tov. J. Ravbar ni hotel več prevzeti tega častnega mesta, pa tudi nobenega odborniškega mesta. Izvoljeni so bili v odbor sledeči tovariši: Fr. Vendramin, Al. Hreščak, Alb. Poljšak, A. Orlova, J. Pahor, A. Koršič in A. Baša. Odbor se ni še konstituiral.

Pri zadnji točki dnevnega reda se oglasi tov. Hreščak ter nam pojasnjuje delo pripravljalnega odbora za ustanovitev »Zveze učit. društev«. Prebral nam je tudi pravila, ki jih je sestavil pripravljalni odbor in jih baje že poslal v potrjenje. Naše učiteljsko društvo odločno odklanja dotična pravila v tej obliki, kakor so predložena. Vprašujemo pripravljalni odbor: Ali je stopil v dogovor z vsemi učit. društvi v deželi glede omenjene ustanovitve? Ali je predložil vsem društvom pravila v pregled in odobrenje, preden je ukrenil kaj določenega? — Sprejeta sta bila enoglasno dva predloga, predlagana po tov. Erjavcu:

I.

Sežansko učiteljsko društvo odklanja ustanovitev deželnega učiteljskega društva za Goriško v tej obliki, kakor so predložena pravila. Pač pa želi, da se takoj ustanovi »Zveza slovanskih učiteljskih društev na Primorskem« v obliki »Zveze slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem«.

II.

Ako sedanji pripravljalni odbor s tem ni zadovoljen, se nalaga odboru našega društva, da stopi on takoj v zvezo z vsemi prizadetimi društvi za ustanovitev tozadevne Zveze.

Dalje toplo priporoča tov. Bolle vsemu učiteljskemu »Domače ognjišče«. Na omenjeni list naj bi ne bil naročen le vsak tovariš in vsaka tovarišica, ampak tudi naše okr. učit. knjižnice. Tov. Kosovel doda Bolletovim besedam le to, da naj se društveni odbor takoj obrne na knjižnični odbor z željo, naj ta naroči že letos po dva izvoda »Dom. ognjišča« za obe naši okr. knjižnici v Sežani in Komnu. Tovariš Ravbar priporoča razen »Dom. ognjišča« tudi »Učitelj. Tovariša«. Naj bi ne bilo med nami tovariša in tovarišice, ki bi ne bila naročena na svoje stanovsko glasilo. Ako sami svojih listov ne bomo podpisali in naročevali, kdo naj jih naročuje? Isto velja tudi glede »Popotnika«. Vsak obrtnik in vsak boljši kmet je že videl potrebo nadaljne strokovne izobrazbe in je naročen na svoj strokovni list, ali naj učitelj zaostaja za njim?

Tov. Erjavac omenja napade nekega dopisnika s Krasa na »Učit. Tiskarno« v zadnji številki »Zarje«. Sež. učit. društvo obsoja taka neslana zaganjanja v Učit. tiskarno.

Tov. Ravbar zaključuje nato zborovanje s tem, da bodri tovariše h krepkemu in vztrajnemu delu.

Končno se izreče odstopivšemu predsedniku tov. J. Ravbarju, ki je vedno neumorno zastopal društvo, krepka soglasno sprejeta zahvala.

Trst.

Jadranska banka v Trstu je poklonila tržaškemu učit. društvu dar 50 K v društvene namene. Iskrena hvala!

Srednješolske vesti.

‡ Razpisana profesorska mesta. Na goriški slovenski gimnaziji se popolnita s 1. septembrom t. l. dve učni mesti za klasično filologijo kot glavni in slovenščino ali nemščino kot stranski predmet s slovenskim učnim jezikom.

‡ Statistika srednjih šol na Slovenskem in v Istri v l. 1912/13. Napisal Fran

Vajda. Ponatisk iz »Nastavnog Vjesnika«. Prof. Vajda nam je v tej brošuri podal natančno in jako poučno statistiko srednjih šol na Slovenskem in v Istri. Ta brošura bo pač zanimala vsakogar, ki se briga za kulturni napredek slovenskega naroda.

Kranjske vesti.

—r— Na okr. učit. konferenci v Litiji so dobili pri volitvi v stalni odbor napredni kandidati po 36 glasov, Slomškarji po 20, oziroma 21. Zmagala je seveda napredna lista. Ziveli! — Napredno učiteljstvo se ne ukloni za nobeno ceno in pod nobenim pogojem.

—r— Gospod Peter Strel, trgovec v Mokronogu pravi v »Sl. N.«, da je ondotno šol. vodstvo na njegovo prošnjo prav strogo prepovedalo, da ne bo razdirala šol. mladina ptičjih gnezd. Pravi, da bi bilo dobro, da bi posnemala tudi druga šol. vodstva mokronoško in prepovedala tako počenjanje. Trgovcu P. Strelu se slov. učiteljstvo prav toplo zahvaljuje za take nasvete. Najbrž ni g. Strel znan, da morajo spomladi županstva in šol. vodstva opozoriti ljudi in šol. mladino, da ne razdira gnezd koristnih ptic. Zato izgleda kakor da bi slov. učit. zanemarjalo svojo dolžnost. Če se je to zgodilo v Mokronogu, se pač ne dogaja to drugod, kjer se zavedamo svojih dolžnosti. Svetujemo torej g. P. Strelu, da uredi svoje zadeve doma in ne diskreditira po nepotrebnem drugega učiteljstva.

—r— Ljudsko šolstvo. Na mesto obojale učiteljice Kristine Ravnikarjeve je imenovana za suplentinjo v Sv. Križu pri Kostanjevici absolvirana učit. kandidatinja Ivana Zupanova.

—r— Iz Črnomalskega okraja. Dnevni red letošnje okrajne učiteljske konference, ki se vrši dne 4. julija 1914 ob 9. uri dop. v šoli v Črnomlju: 1. Otvoritev konference po c. kr. okr. šol. nadzorniku Ivanu Štruklju. 2. Imenovanje predsednikovega namestnika. 3. Volitev dveh zapisničarjev. 4. Poročilo c. kr. okr. šol. nadzornika Ivana Štruklja. 5. Določitev učnih knjig za bodoče šol. leto. 6. Poročilo poročevalcev: a) Janko Ravhekar, učitelj v Adlešičih: »Priroda je knjiga božjega stvarstva«. (Pouk po možnosti na prostem — po letnih časih.) b) Franc Jurečič, nadučitelj na Štrekljevcu: »Estetični in intelektualni pomen risanja«. c) Felicita Poljšak, učiteljica na Suhorju, in Anica Erzincin, učiteljica v Semčiču: »Ljudska šola in pouk v gospodinjstvu«. d) Dragotin Hudčič, nadučitelj v Starem trgu, in Marija Peterlin, učiteljica v Radencih: »Ne šibe! Vzgajaj otroško čustvo, doveznost in moralno!« e) Ernest Šušteršič, učitelj v Gribljah: »Ljudskošolski učitelj v boju zoper izseljevanje«. Opomba k 6. točki: Referati naj bodo stvarni, kratki, s končnimi tezami in naj se dopoljšje najmanj 14 dni pred konferenco c. kr. okr. šol. nadzorniku Iv. Štruklju v Rudolfovo. 7. Poročilo knjižničnega odbora in volitev. Voliti je 5 članov in 5 namestnikov. 9. Volitev stalnega konferenčnega odbora. Voliti je 4 člane in 4 namestnike. 10. Samostalni predlogi, ki pa se morajo najmanj 8 dni pred konferenco doposlati c. kr. okr. šolskemu nadzorniku Iv. Štruklju v Rudolfovo. Opomba: Ob pol 9. uri bo v župni cerkvi sv. maša, h kateri se vse učiteljstvo vljudno vabi. — Kakor je videti, je pobožni Štrukelj pri taknil k uradni konferenci novost — mašo! Najbrž zato, da ga razsvetli sv. Duh! Kaj takega se ni zgodilo niti v času, ko so bili duhovniki okrajni šol. nadzorniki (Aleš, Legat, Aljaž). Ali Štrukelj je bolj papeški kakor papež sam! In pa s katerim paragrafom utemeljuje gospod Štrukelj to siljenje k uradni pobožnosti?

Štajerske vesti.

—š— Za častnega občana je imenovan tovariš Ivan Kvac, nadučitelj, poštar itd. v Smartnem v Rožni dolini pri Celju. Imenovani tovariš deluje 20 let na istem mestu, t. j. od začetka službovanja do danes, ter si je v tej dobi vzgojil čil slovenski rod. Na mnoga leta!

—š— Gorica pri Mozirju. Ker jako nerad pišem neprodne polemike, zato sem z odgovorom na Knafličevo »Poslano« v 10. številki »Učit. Tovariša« tako dolgo odlašal. Da pa K. ne bo mislil, da ima on prav, je vendar bilo naposled treba, prijeti za pero. — V svojem zasebnem pismu z dne 16. avgusta 1913 mi K. piše: »Jaz odpravljam Tvojo dvanajstletno tukajšnjo malomarnost in: Sedaj pa Te vprašam, kako pridem jaz do tega popravljati za Teboj Tvojo (!) mnogoletno zanemarjanje šolskih razmer?« (Kaj mi je K. naštel kot zanemarjanje šolskih razmer, prinesem drugikrat s komentarjem.) — Na podlagi zgoraj omenjenih stavkov sem se čutil upravičeno prizadetega, ko je K. ob-

javil v »Slov. Nar.« št. 204 iz l. 1913 sledeče: »Krajni šolski svet v Dobju čuva slovensko narodnost in goji slovenski jezik v šoli vrlo dobro. Odpravil je dvojezični pečat šol. vodstva ter dvojezične tiskovine, ki so kazale šolskim oblastim, da nismo ne Slovenci, a tudi ne Nemci, temveč polutani, mešanica, slovenskonemški stvor«. — Ali se ne pravi to, da je bila šola pod mojim vodstvom ponemčevalnica, ka-li? In da je bilo šele Jakoba Knafliča treba, da je to šolo ponarodil. — Pa temu ni tako. Tiskovine sem naročil pri narodni tiskovini Goričar in Leskovšek, izpolnjeval vse slovenski, le tiste sem imel samonemške, ki jih je imel tudi K. na Gorici in jih je tudi nemški izpolnjeval. Pečat, ki sedaj niti pravilno slovenski ni, je pa denarna reč kraj. šol. sveta in ta (oziroma Vurkelc) iz zgolj kljubovalnosti ni hotel nobeni moji želji ustreči. Kako pa sedaj krajni šol. svet goji v šoli slovenščino »vrlo dobro«, tega ne umem; prej je to učiteljstvo storilo tudi »vrlo dobro«. — V »Učit. Tov.« z dne 27. decembra 1913 piše K. pod naslovom: Roditeljski shodi v Dobju: »Šolski vodja R. Knaflič je dobil ob svojem službenem nastopu v letu 1912 v Dobju razmere, ki po njegovem mnenju niso nikakor ustrezale veljavni šole. Slab šolski obisk, polovica otrok brez učnih knjig, v šolskem proračunu ničesar za uboge učence, prepozno dohajanje v šolo na dnevnem redu itd. itd.« — »Tovariš« Knaflič! Roko na srce, pa povej, ali je tako obrekovanje tovariško? Ali je tako pisanje v našem glasilu primerno, da nas združuje, kakor to želiš v »Poslanem« v 10. št. U. T.? Verjami mi, če bi tudi jaz bil hudoben, bi tudi lahko marsikaj zapisal in spravil med svet, kar meni in drugim Tvojega ni bilo všeč. To si menda sam čutil, ko si v omenjenem »Poslanem« prosil uredništvo, »naj blagovolji v prihodnje odklanjati vsa podobna žaljiva »Poslana« in druga priobčenja«. Najini tovariši so to Tvoje obrekovanje imenovali infamijo in svinjarijo. — Kakor sem že bil v 8. št. U. T. pisal, je moje delovanje ocenjeno po strokovnjakih in K. si lahko te zapisnike pregleda in jih primerja z onimi gledé svoje osebe. Ali hočeva primerjati vzgojne uspehe, ki si jih dosegel v St. Lenartu, na Gorici in tudi že v Dobju? — V »Učit. Tov.« z dne 16. jan. t. l. piše K. pod zaglavjem »Dan Treh kraljev v Dobju«: »Ker je narodna zavest v Dobju na neverjetno nizki stopnji, oziroma je med preprostimi ljudstvom ponajveč nikjer ni in se ljudje kaj radi izseljujejo v Nemčijo za delom...« Kaj pa naj potem rečem o narodnem delovanju K—a, ko je vendar splošno znano, da je iz kotarske občine tretina prebivalstva v Ameriki?! — Kdor veliko piše, veliko ve ali pa veliko kvantita. Smešno pa je, kako je K. okolo skled iskral kaše, me sumničil, da med vrstami čitam, da imenujem prireditve v Dobju papirnate balončke, (ko mora vendar vedeti, da so to njegove v časnikih napitnjene malenkosti, ki se z njimi po svetu baha). Klical je celo domače učiteljstvo na pomoč, ki mu nisem nikjer ničesar očital; zato bo dobro biti v prihodnje previdnejši in si ne dati kaj sugerirati. Nazadnje pa naj pomore še uredništvo s tem, da mi zamaši usta! Res, idealna svoboda po Knafličevem kopitu: Napadati, a zavarovati se proti zagovoru! Torej K. ni bil baš »v prijetnem položaju«, ko me je »izpodbijal« v 10. št. U. T.

Gorica, dne 22. maja 1914. V. Pulko.

Opomba uredništva: Mi iskreno želimo, da se ta — ali vsaka tej slična — pravda v javnosti konča! Predložite dejstva svojim organizacijam, ki naj razsoja in zadevo uredi. Nikar se ne bimo v javnosti! V interesu ugleda našega stanu bomo primorani, da takim pojavom zapremo svoje predale. Seveda, če je kdo po krivici napaden v našem listu, se ima parvico braniti.

Splošni vestnik.

»Jezik očistite peg!« — »Besed se tujih boj, ko huda vraga.« — Te besede Koseskega in Prešerna mi silijo v glavo, ko čitam — posebno v zadnjem času — v našem stanovskem, torej ne znastvenem glasilu — članke, ki je v njih kar natr-

pano nepotrebnih tujk. Ne pravim, da bi časih tuji izrazi ne bili potrebni, da se jim večkrat ne moremo izogniti, ker nimamo v slovenščini za točno označbo kakega pojma samonikle besede. Osobito pa se jih v znastvenih spisih često ne moremo otresti. To pač velja za vse jezike. Toda vse do gotove meje! — Preštel sem tuje v treh člankih našega lista. V nadaljevanju Pahorjeve razprave »Narodnost in liberalizem« (U. T. od 27. marca t. l., št. 13) sem jih nabrojil do 80, v Hreščakovem, v osebno obrambo pisanem članku (U. T. od 24. aprila t. l., št. 17) jih je v 80 vrsticah kakih 40, v istega Hreščaka članku »Zveza primorskih slovenskih učiteljskih društev« (U. T. od 29. maja t. l., št. 22), ki napolnjuje v listu komaj dva stopca, pa sem jih dobil kakih 60. Štetje bi mogel nadaljevati, a mimam za to ne časa, ne veselja. — Trdim pa, da ni trebalo v omenjenih treh člankih niti petine onih tujk. Kadar pišeš ali prevajaš, napni vendar nekoliko svoj spomin: ta ti pove, kako te je učila govoriti slovenska mati, kako narod, kako šola! Proč z nepotrebnimi tujkami! Nasprotnega nasveta pač ni hotel dati niti Prešeren svojemu učencu z gori navedenimi besedami, saj nam ta velikan sam kaže s svojim, pred skoro sto leti pisanim, a biserno, čistim jezikom, da se nam je tujk ogibati, kolikor le možno. Vem, da časih človeku ne pride na jezik ali v pero domač izraz, tujka pa se mu kar sama vsiljuje. Zato pa časnikarjem marsikaj odpuščamo bodisi glede rabe tujk, bodisi glede čistosti jezika. Kdor pa pišeš znastvene ali strokovne članke, ki zanje razpolagaš z dostatnim časom, ne uvajaj nepotrebnih tujk! Če pa ti le ne pride na misel domač ali že povsem udomačen izraz, pa ga poišči. Priporočam prav živo Pleteršnikov slovar, to čudovito zakladnico našega, nikakor beraškega jezika. Pripoznavam pa rad, da krvavo potrebujemo že obljubljenega nam slovarja istoznačnic. Po njem bi v hipnih zadregah, ki niso baš redke, vsak pridno segal: učitelj, časnikar, leposlovec, znastvenik, umetnik. — Vsekačo pa več slovenščine, čiste slovenščine v naše spise!

—ar. Ločitev države od cerkve na Angleškem. Zbornica je sprejela zakonski načrt glede ločitve države od cerkve v Walesu v tretjem branju s 328 proti 251 glasovi.

Razpisane službe. C. kr. okr. š. svet za goriško okolico razpisuje naslednja izpraznjena učna mesta: Nadučiteljsko mesto na 3razrednici v Mirnu in Oseku, ter na dvorazrednicah v St. Martinu, Kaču, Lokovcu in na Banjšicah. Mesta za učitelje-voditelje na samostojnih enorazrednicah v Dolu pri Opat., Gabrijah pri Rubijah, Višnjeviku, Skriljah, Seberljaku, Lomu, Zapotoku, Ravneh pri Muravcih, na Vrhu nad Kapalom in na Vrhu pri Rubijah. Mesta za potovalne učitelje: Srednje Kmbreško, Levpa-Zavrh. Učiteljska mesta na večrazrednicah: Sv. Križ, St. Florijan, Dornberg. Službena mesta za učiteljice: St. Florijan, Kojsko, Smarje, Osek, Banjšice, Vitovlje, Kal, Ozelj, Sovodnje, Lokovec, Trnovo, Črniče, Dol pri Ajdovščini. Prošnje do vštetelega 10. junija t. l.

Vojaška služba za učitelje. Z ozirom na to, da služijo učitelji večkrat v krajih, kamor niso pristojni, je določilo vojno ministrstvo, da opravijo učitelji svojo vojaško službo pri tistem polku, ki je njih službenem kraju najbližji. Po novem zakonu morajo učitelji napraviti desettedensko vežbanje, in sicer v dveh letih zapored, vsako leto po 5 tednov. Seveda se to vežbanje izvrši vedno le tekom šolskih počitnic.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radivoj Korene. Last in založba »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

LISTNICA UREDNIŠTVA:

Pavlina Kosec, učiteljica v Podovi, in Janko Kržič, učitelj v Spitaliču: Na Vajno izrečno željo s tem izjavljamo, da nista še nikoli nobenega članka napisala, oziroma poslala našemu listu. —ar: Če nam še kaj pošljete, porabimo v listku.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tovrsto

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštnine prosto! Izredno nizke cene!

V svojem poročilu natančno očrta živahno in obširno delovanje društva v preteklem društvenem letu. Naše društvo ima za seboj važno dobo v društvenem življenju. Poročilo je sprejel občni zbor z zadovoljstvom.

O stanju blagajnice je poročala blagajničarka tov. A. Orlova. Prejemkov je bilo 413 K 20 v, izdatkov 267 K 36 v, torej je ostanka 145 K 84 v. Poročilo blagajničarke je še precej ugodno, po besedah blagajničarke pa bi bilo ugodnejše, če bi vršili vsi društveniki vsak svojo dolžnost. Tov. Berginec izreče tovarišici blagajničarki zahvalo za njeno vestno delovanje. Ostro pa pogrja one tovariše brezbrizneže, ki vestno ne plačujejo članarine društvu. Ti neredni plačniki najbrže ne vedo, da ima tudi društvo svojo dolžnost ter mora redno tudi za nje plačevati prispevke Zavezi. Pregledovalci računov, tovariši Koršič, Rustja in Fajgelj, so dobili račune v redu.

Delegatom za skupščino Zaveze v Pulju se odloči sedmorica tovarišev, in sicer: Fr. Bolle, A. Koršič, J. Pahor, Al. Hreščak, J. Rustja, Fr. Erjavac in A. Baša.

Potem se je vršila volitev novega odbora. Volitev se je izvršila po listkih. Na občno obžalovanje dozdani predsednik tov. J. Ravbar ni hotel več prevzeti tega častnega mesta, pa tudi nobenega odborniškega mesta. Izvoljeni so bili v odbor sledeči tovariši: Fr. Vendramin, Al. Hreščak, Alb. Poljšak, A. Orlova, J. Pahor, A. Koršič in A. Baša. Odbor se ni še konstituiral.

Pri zadnji točki dnevnega reda se oglasi tov. Hreščak ter nam pojasnjuje delo pripravljalnega odbora za ustanovitev »Zveze učit. društev«. Prebral nam je tudi pravila, ki jih je sestavil pripravljalni odbor in jih baje že poslal v potrjenje. Naše učiteljsko društvo odločno odklanja dotična pravila v tej obliki, kakor so predložena. Vprašujemo pripravljalni odbor: Ali je stopil v dogovor z vsemi učit. društvi v deželi glede omenjene ustanovitve? Ali je predložil vsem društvom pravila v pregled in odobrenje, preden je ukrenil kaj določenega? — Sprejeta sta bila enoglasno dva predloga, predlagana po tov. Erjavcu:

I.

Sežansko učiteljsko društvo odklanja ustanovitev deželnega učiteljskega društva za Goriško v tej obliki, kakor so predložena pravila. Pač pa želi, da se takoj ustanovi »Zveza slovanskih učiteljskih društev na Primorskem« v obliki »Zveze slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem«.

II.

Ako sedanji pripravljalni odbor s tem ni zadovoljen, se nalaga odboru našega društva, da stopi on takoj v zvezo z vsemi prizadetimi društvi za ustanovitev tozadevne Zveze.

Dalje toplo priporoča tov. Bolle vsemu učiteljskemu »Domače ognjišče«. Na omenjeni list naj bi ne bil naročen le vsak tovariš in vsaka tovarišica, ampak tudi naše okr. učit. knjižnice. Tov. Kosovel doda Bolletovim besedam le to, da naj se društveni odbor takoj obrne na knjižnični odbor z željo, naj ta naroči že letos po dva izvoda »Dom. ognjišča« za obe naši okr. knjižnici v Sežani in Komnu. Tovariš Ravbar priporoča razen »Dom. ognjišča« tudi »Učitelj. Tovariša«. Naj bi ne bilo med nami tovariša in tovarišice, ki bi ne bila naročena na svoje stanovsko glasilo. Ako sami svojih listov ne bomo podpisali in naročevali, kdo naj jih naročuje? Isto velja tudi glede »Popotnika«. Vsak obrtnik in vsak boljši kmet je že videl potrebo nadaljne strokovne izobrazbe in je naročen na svoj strokovni list, ali naj učitelj zaostaja za njim?

Tov. Erjavac omenja napade nekega dopisnika s Krasa na »Učit. Tiskarno« v zadnji številki »Zarje«. Sež. učit. društvo obsoja taka neslana zaganjanja v Učit. tiskarno.

Tov. Ravbar zaključuje nato zborovanje s tem, da bodri tovariše h krepkemu in vztrajnemu delu.

Končno se izreče odstopivšemu predsedniku tov. J. Ravbarju, ki je vedno neumorno zastopal društvo, krepka soglasno sprejeta zahvala.

Trst.

Jadranska banka v Trstu je poklonila tržaškemu učit. društvu dar 50 K v društvene namene. Iskrena hvala!

Srednješolske vesti.

‡ Razpisana profesorska mesta. Na goriški slovenski gimnaziji se popolnita s 1. septembrom t. l. dve učni mesti za klasično filologijo kot glavni in slovenščino ali nemščino kot stranski predmet s slovenskim učnim jezikom.

‡ Statistika srednjih šol na Slovenskem in v Istri v l. 1912/13. Napisal Fran

Vajda. Ponatisk iz »Nastavnog Vjesnika«. Prof. Vajda nam je v tej brošuri podal natančno in jako poučno statistiko srednjih šol na Slovenskem in v Istri. Ta brošura bo pač zanimala vsakogar, ki se briga za kulturni napredek slovenskega naroda.

Kranjske vesti.

—r— Na okr. učit. konferenci v Litiji so dobili pri volitvi v stalni odbor napredni kandidati po 36 glasov, Slomškarji po 20, oziroma 21. Zmagala je seveda napredna lista. Ziveli! — Napredno učiteljsvo se ne ukloni za nobeno ceno in pod nobenim pogojem.

—r— Gospod Peter Strel, trgovec v Mokronogu pravi v »Sl. N.«, da je ondotno šol. vodstvo na njegovo prošnjo prav strogo prepovedalo, da ne bo razdirala šol. mladina ptičjih gnezd. Pravi, da bi bilo dobro, da bi posnemala tudi druga šol. vodstva mokronoško in prepovedala tako počenjanje. Trgovcu P. Strelu se slov. učiteljsvo prav toplo zahvaluje za take nasvete. Najbrž ni g. Strel znan, da morajo spomladi županstva in šol. vodstva opozoriti ljudi in šol. mladino, da ne razdira gnezd koristnih ptic. Zato izgleda kakor da bi slov. učit. zanemarjalo svojo dolžnost. Če se je to zgodilo v Mokronogu, se pač ne dogaja to drugod, kjer se zavedamo svojih dolžnosti. Svetujemo torej g. P. Strelu, da uredi svoje zadeve doma in ne diskreditira po nepotrebnem drugega učiteljsva.

—r— Ljudsko šolstvo. Na mesto obojele učiteljice Kristine Ravnikarjeve je imenovana za suplentinjo v Sv. Križu pri Kostanjevici absolvirana učit. kandidatinja Ivana Zupanova.

—r— Iz Črnomalskega okraja. Dnevni red letošnje okrajne učiteljske konference, ki se vrši dne 4. julija 1914 ob 9. uri dop. v šoli v Črnomlju: 1. Otvoritev konference po c. kr. okr. šol. nadzorniku Ivanu Štruklju. 2. Imenovanje predsednikovega namestnika. 3. Volitev dveh zapisničarjev. 4. Poročilo c. kr. okr. šol. nadzornika Ivana Štruklja. 5. Določitev učnih knjig za bodoče šol. leto. 6. Poročilo poročevalcev: a) Janko Ravhekar, učitelj v Adlešičih: »Priroda je knjiga božjega stvarstva«. (Pouk po možnosti na prostem — po letnih časih.) b) Franc Jurečič, nadučitelj na Štrekljevcu: »Estetični in intelektualni pomen risanja«. c) Felicita Poljšak, učiteljica na Suhorju, in Anica Erzinc, učiteljica v Semiču: »Ljudska šola in pouk v gospodinjstvu«. d) Dragotin Hudč, nadučitelj v Starem trgu, in Marija Peterlin, učiteljica v Radencah: »Ne šibe! Vzgajaj otroško čustvo, doveznost in moralno!« e) Ernest Šušteršič, učitelj v Gribljah: »Ljudskošolski učitelj v boju zoper izseljevanje«. Opomba k 6. točki: Referati naj bodo stvarni, kratki, s končnimi tezami in naj se dopoljšje najmanj 14 dni pred konferenco c. kr. okr. šol. nadzorniku Iv. Štruklju v Rudolfovo. 7. Poročilo knjižničnega odbora in volitev. Voliti je 5 članov in 5 namestnikov. 9. Volitev stalnega konferenčnega odbora. Voliti je 4 člane in 4 namestnike. 10. Samostalni predlogi, ki pa se morajo najmanj 8 dni pred konferenco doposlati c. kr. okr. šolskemu nadzorniku Iv. Štruklju v Rudolfovo. Opomba: Ob pol 9. uri bo v župni cerkvi sv. maša, h kateri se vse učiteljsvo vljudno vabi. — Kakor je videti, je pobožni Štrukelj pritačnil k uradni konferenci novost — mašo! Najbrž zato, da ga razsvetli sv. Duh! Kaj takega se ni zgodilo niti v času, ko so bili duhovniki okrajni šol. nadzorniki (Aleš, Legat, Aljaž). Ali Štrukelj je bolj papeški kakor papež sam! In pa s katerim paragrafom utemeljuje gospod Štrukelj to siljenje k uradni pobožnosti?

Štajerske vesti.

—š— Za častnega občana je imenovan tovariš Ivan Kvac, nadučitelj, poštar itd. v Smartnem v Rožni dolini pri Celju. Imenovani tovariš deluje 20 let na istem mestu, t. j. od začetka službovanja do danes, ter si je v tej dobi vzgojil čil slovenski rod. Na mnoga leta!

—š— Gorica pri Mozirju. Ker jako nerad pišem neplodne polemike, zato sem z odgovorom na Knafličevo »Poslano« v 10. številki »Učit. Tovariša« tako dolgo odlašal. Da pa K. ne bo mislil, da ima on prav, je vendar bilo naposled treba, prijeti za pero. — V svojem zasebnem pismu z dne 16. avgusta 1913 mi K. piše: »Jaz odpravljam Tvojo dvanajstletno tukajšnjo malomarnost in: »Sedaj pa Te vprašam, kako pridem jaz do tega popravljati za Teboj Tvojo (!) mnogoletno zanemarjanje šolskih razmer?« (Kaj mi je K. naštel kot zanemarjanje šolskih razmer, prinesem drugikrat s komentarjem.) — Na podlagi zgoraj omenjenih stavkov sem se čutil upravičeno prizadetega, ko je K. ob-

javil v »Slov. Nar.« št. 204 iz l. 1913 sledeče: »Krajni šolski svet v Dobju čuva slovensko narodnost in goji slovenski jezik v šoli vrlo dobro. Odpravil je dvojezični pečat šol. vodstva ter dvojezične tiskovine, ki so kazale šolskim oblastim, da nismo ne Slovenci, a tudi ne Nemci, temveč polutani, mešanica, slovensko-nemški stvor«. — Ali se ne pravi to, da je bila šola pod mojim vodstvom ponemčevalnica, ka-li? In da je bilo šole Jakoba Knafliča treba, da je to šolo ponarodil. — Pa temu ni tako. Tiskovine sem naročil pri narodni tiskovnici Goričar in Leskovšek, izpolnjeval vse slovenski, le tiste sem imel samonemške, ki jih je imel tudi K. na Gorici in jih je tudi nemški izpolnjeval. Pečat, ki sedaj niti pravilno slovenski ni, je pa denarna reč kraj. šol. sveta in ta (oziroma Vurkelc) iz zgolj kljubovalnosti ni hotel nobeni moji želji ustreči. Kako pa sedaj krajni šol. svet goji v šoli slovenščino »vrlo dobro«, tega ne umem; prej je to učiteljsvo storilo tudi »vrlo dobro«. — V »Učit. Tov.« z dne 27. decembra 1913 piše K. pod naslovom: »Roditeljski shodi v Dobju: »Šolski vodja R. Knaflič je dobil ob svojem službenem nastopu v letu 1912 v Dobju razmere, ki po njegovem mnenju niso nikakor ustrezale veljavni šole. Slab šolski obisk, polovica otrok brez učnih knjig, v šolskem proračunu ničesar za uboge učence, prepozno dohajanje v šolo na dnevnem redu itd. itd.« — »Tovariš« Knaflič! Roko na srce, pa povej, ali je tako obrekovanje tovariško? Ali je tako pisanje v našem glasilu primerno, da nas združuje, kakor to želiš v »Poslanem« v 10. št. U. T.? Verjami mi, če bi tudi jaz bil hudoben, bi tudi lahko marsikaj zapisal in spravil med svet, kar meni in drugim Tvojega ni bilo všeč. To si menda sam čutil, ko si v omenjenem »Poslanem« prosil uredništvo, »naj blagovolji v prihodnje odklanjati vsa podobna žaljiva »Poslana« in druga priobčenja«. Najini tovariši so to Tvoje obrekovanje imenovali infamijo in svinjarijo. — Kakor sem že bil v 8. št. U. T. pisal, je moje delovanje ocenjeno po strokovnjakih in K. si lahko te zapisnike pregleda in jih primerja z onimi gledé svoje osebe. Ali hočeva primerjati vzgojne uspehe, ki si jih dosegel v St. Lenartu, na Gorici in tudi že v Dobju? — V »Učit. Tov.« z dne 16. jan. t. l. piše K. pod zaglavjem »Dan Treh kraljev v Dobju«: »Ker je narodna zavest v Dobju na neverjetno nizki stopnji, oziroma je med preprostimi ljudstvom ponajveč nikjer ni in se ljudje kaj radi izseljujejo v Nemčijo za delom...« Kaj pa naj potem rečem o narodnem delovanju K—a, ko je vendar splošno znano, da je iz kotarske občine tretina prebivalstva v Ameriki?! — Kdor veliko piše, veliko ve ali pa veliko kvantita. Smešno pa je, kako je K. okolo skled iskral kaše, me sumničil, da med vrstami čitam, da imenujem prireditve v Dobju papirnate balončke, (ko mora vendar vedeti, da so to njegove v časnikih napitnjene malenkosti, ki se z njimi po svetu baha). Klical je celo domače učiteljsvo na pomoč, ki mu nisem nikjer ničesar očital; zato bo dobro biti v prihodnje previdnejši in si ne dati kaj sugerirati. Nazadnje pa naj pomore še uredništvo s tem, da mi zamaši usta! Res, idealna svoboda po Knafličevem kopitu: Napadati, a zavarovati se proti zagovoru! Torej K. ni bil baš »v prijetnem položaju«, ko me je »izpodbijal« v 10. številki U. T.

Gorica, dne 22. maja 1914. V. Pulko.

Opomba uredništva: Mi iskreno želimo, da se ta — ali vsaka tej slična — pravda v javnosti konča! Predložite dejstva svojim organizacijam, ki naj razsoja in zadevo uredi. Nikar se ne bijmo v javnosti! V interesu ugleda našega stanu bomo primorani, da takim pojavom zapremo svoje predale. Seveda, če je kdo po krivici napaden v našem listu, se ima parvico braniti.

Splošni vestnik.

»Jezik očistite peg!« — »Besed se tujih boj, ko huda vraga.« — Te besede Koseskega in Prešerna mi silijo v glavo, ko čitam — posebno v zadnjem času — v našem stanovskem, torej ne znastvenem glasilu — članke, ki je v njih kar natr-

pano nepotrebnih tujk. Ne pravim, da bi časih tuji izrazi ne bili potrebni, da se jim večkrat ne moremo izogniti, ker nimamo v slovenščini za točno označbo kakega pojma samonikle besede. Osobito pa se jih v znastvenih spisih često ne moremo otrestiti. To pač velja za vse jezike. Toda vse do gotove meje! — Preštel sem tuje v treh člankih našega lista. V nadaljevanju Pahorjeve razprave »Narodnost in liberalizem« (U. T. od 27. marca t. l., št. 13) sem jih nabrojil do 80, v Hreščakovem, v osebno obrambo pisanem članku (U. T. od 24. aprila t. l., št. 17) jih je v 80 vrsticah kakih 40, v istega Hreščaka članku »Zveza primorskih slovenskih učiteljskih društev« (U. T. od 29. maja t. l., št. 22), ki napolnjuje v listu komaj dva stopca, pa sem jih dobil kakih 60. Štetje bi mogel nadaljevati, a mimam za to ne časa, ne veselja. — Trdim pa, da ni trebalo v omenjenih treh člankih niti petine onih tujk. Kadar pišeš ali prevajaš, napni vendar nekoliko svoj spomin: ta ti pove, kako te je učila govoriti slovenska mati, kako narod, kako šola! Proč z nepotrebnimi tujkami! Nasprotnega nasveta pač ni hotel dati niti Prešeren svojemu učencu z gori navedenimi besedami, saj nam ta velikan sam kaže s svojim, pred skoro sto leti pisanim, a biserno čistim jezikom, da se nam je tujk ogibati, kolikor le možno. Vem, da časih človeku ne pride na jezik ali v pero domač izraz, tujka pa se mu kar sama vsiljuje. Zato pa časnikarjem marsikaj odpuščamo bodisi glede rabe tujk, bodisi glede čistosti jezika. Kdor pa pišeš znastvene ali strokovne članke, ki zanje razpolagaš z dostatnim časom, ne uvajaj nepotrebnih tujk! Če pa ti le ne pride na misel domač ali že povsem udomačen izraz, pa ga poišči. Priporočam prav živo Pletersnikov slovar, to čudovito zakladnico našega, nikakor beraškega jezika. Pripoznavam pa rad, da krvavo potrebujemo že obljubljenega nam slovarja istoznačnic. Po njem bi v hipnih zadregah, ki niso baš redke, vsak pridno segal: učitelj, časnikar, leposlovec, znastvenik, umetnik. — Vsekačo pa več slovenščine, čiste slovenščine v naše spise!

—ar. Ločitev države od cerkve na Angleškem. Zbornica je sprejela zakonski načrt glede ločitve države od cerkve v Walesu v tretjem branju s 328 proti 251 glasovi.

Razpisane službe. C. kr. okr. š. svet za goriško okolico razpisuje naslednja izpraznjena učna mesta: Nadučiteljsko mesto na 3razrednici v Mirnu in Oseku, ter na dvorazrednicah v St. Martinu, Kaču, Lokovcu in na Banjšicah. Mesta za učitelje-voditelje na samostojnih enorazrednicah v Dolu pri Opat., Gabrijah pri Rubijah, Višnjeviku, Skriljah, Seberljaku, Lomu, Zapotoku, Ravneh pri Muravcih, na Vrhu nad Kapalom in na Vrhu pri Rubijah. Mesta za potovalne učitelje: Srednje Kmbreško, Levpa-Zavrh. Učiteljska mesta na večrazrednicah: Sv. Križ, St. Florijan, Dornberg. Službena mesta za učiteljice: St. Florijan, Kojsko, Smarje, Osek, Banjšice, Vitovlje, Kal, Ozelj, Sovodnje, Lokovec, Trnovo, Črniče, Dol pri Ajdovščini. Prošnje do vštetelega 10. junija t. l.

Vojaška služba za učitelje. Z ozirom na to, da služijo učitelji večkrat v krajih, kamor niso pristojni, je določilo vojno ministrstvo, da opravijo učitelji svojo vojaško službo pri tistem polku, ki je njih službenem kraju najbližji. Po novem zakonu morajo učitelji napraviti desettedensko vežbanje, in sicer v dveh letih zapored, vsako leto po 5 tednov. Seveda se to vežbanje izvrši vedno le tekom šolskih počitnic.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radivoj Korene. Last in založba »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

LISTNICA UREDNIŠTVA:

Pavlna Kosec, učiteljica v Podovi, in Janko Kržič, učitelj v Spitaliču: Na Vajno izrečno željo s tem izjavljamo, da nista še nikoli nobenega članka napisala, oziroma poslala našemu listu. —ar: Če nam še kaj pošljete, porabimo v listku.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tovrsto

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštnine prosto! Izredno nizke cene!

V svojem poročilu natančno očrta živahno in obširno delovanje društva v preteklem društvenem letu. Naše društvo ima za seboj važno dobo v društvenem življenju. Poročilo je sprejel občni zbor z zadovoljstvom.

O stanju blagajnice je poročala blagajničarka tov. A. Orlova. Prejemkov je bilo 413 K 20 v, izdatkov 267 K 36 v, torej je ostanka 145 K 84 v. Poročilo blagajničarke je še precej ugodno, po besedah blagajničarke pa bi bilo ugodnejše, če bi vršili vsi društveniki vsak svojo dolžnost. Tov. Berginec izreče tovarišici blagajničarki zahvalo za njeno vestno delovanje. Ostro pa pogrja one tovariše brezbrizneže, ki vestno ne plačujejo članarine društvu. Ti neredni plačniki najbrže ne vedo, da ima tudi društvo svojo dolžnost ter mora redno tudi za nje plačevati prispevke Zavezi. Pregledovalci računov, tovariši Koršič, Rustja in Fajgelj, so dobili račune v redu.

Delegatom za skupščino Zaveze v Pulju se odloči sedmorica tovarišev, in sicer: Fr. Bolle, A. Koršič, J. Pahor, Al. Hreščak, J. Rustja, Fr. Erjavac in A. Baša.

Potem se je vršila volitev novega odbora. Volitev se je izvršila po listkih. Na občno obžalovanje dozdani predsednik tov. J. Ravbar ni hotel več prevzeti tega častnega mesta, pa tudi nobenega odborniškega mesta. Izvoljeni so bili v odbor sledeči tovariši: Fr. Vendramin, Al. Hreščak, Alb. Poljšak, A. Orlova, J. Pahor, A. Koršič in A. Baša. Odbor se ni še konstituiral.

Pri zadnji točki dnevnega reda se oglasi tov. Hreščak ter nam pojasnjuje delo pripravljalnega odbora za ustanovitev »Zveze učit. društev«. Prebral nam je tudi pravila, ki jih je sestavil pripravljalni odbor in jih baje že poslal v potrdjenje. Naše učiteljsko društvo odločno odklanja dotična pravila v tej obliki, kakor so predložena. Vprašujemo pripravljalni odbor: Ali je stopil v dogovor z vsemi učit. društvi v deželi glede omenjene ustanovitve? Ali je predložil vsem društvom pravila v pregled in odobrenje, preden je ukrenil kaj določenega? — Sprejeta sta bila enoglasno dva predloga, predlagana po tov. Erjavcu:

I.

Sežansko učiteljsko društvo odklanja ustanovitev deželnega učiteljskega društva za Goriško v tej obliki, kakor so predložena pravila. Pač pa želi, da se takoj ustanovi »Zveza slovanskih učiteljskih društev na Primorskem« v obliki »Zveze slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem«.

II.

Ako sedanji pripravljalni odbor s tem ni zadovoljen, se nalaga odboru našega društva, da stopi on takoj v zvezo z vsemi prizadetimi društvi za ustanovitev tozadevne Zveze.

Dalje toplo priporoča tov. Bolle vsemu učiteljskemu »Domače ognjišče«. Na omenjeni list naj bi ne bil naročen le vsak tovariš in vsaka tovarišica, ampak tudi naše okr. učit. knjižnice. Tov. Kosovel doda Bolletovim besedam le to, da naj se društveni odbor takoj obrne na knjižnični odbor z željo, naj ta naroči že letos po dva izvoda »Dom. ognjišča« za obe naši okr. knjižnici v Sežani in Komnu. Tovariš Ravbar priporoča razen »Dom. ognjišča« tudi »Učitelj. Tovariša«. Naj bi ne bilo med nami tovariša in tovarišice, ki bi ne bila naročena na svoje stanovsko glasilo. Ako sami svojih listov ne bomo podpisali in naročevali, kdo naj jih naročuje? Isto velja tudi glede »Popotnika«. Vsak obrtnik in vsak boljši kmet je že videl potrebo nadaljne strokovne izobrazbe in je naročen na svoj strokovni list, ali naj učitelj zaostaja za njim?

Tov. Erjavac omenja napade nekega dopisnika s Krasa na »Učit. Tiskarno« v zadnji številki »Zarje«. Sež. učit. društvo obsoja taka neslana zaganjanja v Učit. tiskarno.

Tov. Ravbar zaključuje nato zborovanje s tem, da bodri tovariše h krepkemu in vztrajnemu delu.

Končno se izreče odstopivšemu predsedniku tov. J. Ravbarju, ki je vedno neumorno zastopal društvo, krepka soglasno sprejeta zahvala.

Trst.

Jadranska banka v Trstu je poklonila tržaškemu učit. društvu dar 50 K v društvene namene. Iskrena hvala!

Srednješolske vesti.

‡ Razpisana profesorska mesta. Na goriški slovenski gimnaziji se popolnita s 1. septembrom t. l. dve učni mesti za klasično filologijo kot glavni in slovenščino ali nemščino kot stranski predmet s slovenskim učnim jezikom.

‡ Statistika srednjih šol na Slovenskem in v Istri v l. 1912/13. Napisal Fran

Vajda. Ponatisk iz »Nastavnog Vjesnika«. Prof. Vajda nam je v tej brošuri podal natančno in jako poučno statistiko srednjih šol na Slovenskem in v Istri. Ta brošura bo pač zanimala vsakogar, ki se briga za kulturni napredek slovenskega naroda.

Kranjske vesti.

—r— Na okr. učit. konferenci v Litiji so dobili pri volitvi v stalni odbor napredni kandidati po 36 glasov, Slomškarji po 20, oziroma 21. Zmagala je seveda napredna lista. Ziveli! — Napredno učiteljsvo se ne ukloni za nobeno ceno in pod nobenim pogojem.

—r— Gospod Peter Strel, trgovec v Mokronogu pravi v »Sl. N.«, da je ondotno šol. vodstvo na njegovo prošnjo prav strogo prepovedalo, da ne bo razdirala šol. mladina ptičjih gnezd. Pravi, da bi bilo dobro, da bi posnemala tudi druga šol. vodstva mokronoško in prepovedala tako počenjanje. Trgovcu P. Strelu se slov. učiteljsvo prav toplo zahvaluje za take nasvete. Najbrž ni g. Strel znan, da morajo spomladi županstva in šol. vodstva opozoriti ljudi in šol. mladino, da ne razdira gnezd koristnih ptic. Zato izgleda kakor da bi slov. učit. zanemarjalo svojo dolžnost. Če se je to zgodilo v Mokronogu, se pač ne dogaja to drugod, kjer se zavedamo svojih dolžnosti. Svetujemo torej g. P. Strelu, da uredi svoje zadeve doma in ne diskreditira po nepotrebnem drugega učiteljsva.

—r— Ljudsko šolstvo. Na mesto obojele učiteljice Kristine Ravnikarjeve je imenovana za suplentinjo v Sv. Križu pri Kostanjevici absolvirana učit. kandidatinja Ivana Zupanova.

—r— Iz Črnomalskega okraja. Dnevni red letošnje okrajne učiteljske konference, ki se vrši dne 4. julija 1914 ob 9. uri dop. v šoli v Črnomlju: 1. Otvoritev konference po c. kr. okr. šol. nadzorniku Ivanu Štruklju. 2. Imenovanje predsednikovega namestnika. 3. Volitev dveh zapisničarjev. 4. Poročilo c. kr. okr. šol. nadzornika Ivana Štruklja. 5. Določitev učnih knjig za bodoče šol. leto. 6. Poročilo poročevalcev: a) Janko Ravhekar, učitelj v Adlešičih: »Priroda je knjiga božjega stvarstva«. (Pouk po možnosti na prostem — po letnih časih.) b) Franc Jurečič, nadučitelj na Štrekljevcu: »Estetični in intelektualni pomen risanja«. c) Felicita Poljšak, učiteljica na Suhorju, in Anica Erzinc, učiteljica v Semčiču: »Ljudska šola in pouk v gospodinjstvu«. d) Dragotin Hudč, nadučitelj v Starem trgu, in Marija Peterlin, učiteljica v Radencih: »Ne šibe! Vzgajaj otroško čustvo, doveznost in moralno!« e) Ernest Šušteršič, učitelj v Gribljah: »Ljudskošolski učitelj v boju zoper izseljevanje«. Opomba k 6. točki: Referati naj bodo stvarni, kratki, s končnimi tezami in naj se dopoljšje najmanj 14 dni pred konferenco c. kr. okr. šol. nadzorniku Iv. Štruklju v Rudolfovo. 7. Poročilo knjižničnega odbora in volitev. Voliti je 5 članov in 5 namestnikov. 9. Volitev stalnega konferenčnega odbora. Voliti je 4 člane in 4 namestnike. 10. Samostalni predlogi, ki pa se morajo najmanj 8 dni pred konferenco doposlati c. kr. okr. šolskemu nadzorniku Iv. Štruklju v Rudolfovo. Opomba: Ob pol 9. uri bo v župni cerkvi sv. maša, h kateri se vse učiteljsvo vljudno vabi. — Kakor je videti, je pobožni Štrukelj pritačnil k uradni konferenci novost — mašo! Najbrž zato, da ga razsvetli sv. Duh! Kaj takega se ni zgodilo niti v času, ko so bili duhovniki okrajni šol. nadzorniki (Aleš, Legat, Aljaž). Ali Štrukelj je bolj papeški kakor papež sam! In pa s katerim paragrafom utemeljuje gospod Štrukelj to siljenje k uradni pobožnosti?

Štajerske vesti.

—š— Za častnega občana je imenovan tovariš Ivan Kvac, nadučitelj, poštar itd. v Smartnem v Rožni dolini pri Celju. Imenovani tovariš deluje 20 let na istem mestu, t. j. od začetka službovanja do danes, ter si je v tej dobi vzgojil čil slovenski rod. Na mnoga leta!

—š— Gorica pri Mozirju. Ker jako nerad pišem nepodne polemike, zato sem z odgovorom na Knafličevo »Poslano« v 10. številki »Učit. Tovariša« tako dolgo odlašal. Da pa K. ne bo mislil, da ima on prav, je vendar bilo naposled treba, prijeti za pero. — V svojem zasebnem pismu z dne 16. avgusta 1913 mi K. piše: »Jaz odpravljam Tvojo dvanajstletno tukajšnjo malomarnost in: Sedaj pa Te vprašam, kako pridem jaz do tega popravljati za Teboj Tvojo (!) mnogoletno zanemarjanje šolskih razmer?« (Kaj mi je K. naštel kot zanemarjanje šolskih razmer, prinesem drugikrat s komentarjem.) — Na podlagi zgoraj omenjenih stavkov sem se čutil upravičeno prizadetega, ko je K. ob-

javil v »Slov. Nar.« št. 204 iz l. 1913 sledeče: »Krajni šolski svet v Dobju čuva slovensko narodnost in goji slovenski jezik v šoli vrlo dobro. Odpravil je dvojezični pečat šol. vodstva ter dvojezične tiskovine, ki so kazale šolskim oblastim, da nismo ne Slovenci, a tudi ne Nemci, temveč polutani, mešanica, slovensko-nemški stvor«. — Ali se ne pravi to, da je bila šola pod mojim vodstvom ponemčevalnica, ka-li? In da je bilo šole Jakoba Knafliča treba, da je to šolo ponarodil. — Pa temu ni tako. Tiskovine sem naročil pri narodni tiskovini Goričar in Leskovšek, izpolnjeval vse slovenski, le tiste sem imel samonemške, ki jih je imel tudi K. na Gorici in jih je tudi nemški izpolnjeval. Pečat, ki sedaj niti pravilno slovenski ni, je pa denarna reč kraj. šol. sveta in ta (oziroma Vurkelc) iz zgolj kljubovalnosti ni hotel nobeni moji želji ustreči. Kako pa sedaj krajni šol. svet goji v šoli slovenščino »vrlo dobro«, tega ne umem; prej je to učiteljsvo storilo tudi »vrlo dobro«. — V »Učit. Tov.« z dne 27. decembra 1913 piše K. pod naslovom: Roditeljski shodi v Dobju: »Šolski vodja R. Knaflič je dobil ob svojem službenem nastopu v letu 1912 v Dobju razmere, ki po njegovem mnenju niso nikakor ustrezale veljavni šole. Slab šolski obisk, polovica otrok brez učnih knjig, v šolskem proračunu ničesar za uboge učence, prepozno dohajanje v šolo na dnevnem redu itd. itd.« — »Tovariš« Knaflič! Roko na srce, pa povej, ali je tako obrekovanje tovariško? Ali je tako pisanje v našem glasilu primerno, da nas združuje, kakor to želiš v »Poslanem« v 10. št. U. T.? Verjami mi, če bi tudi jaz bil hudoben, bi tudi lahko marsikaj zapisal in spravil med svet, kar meni in drugim Tvojega ni bilo všeč. To si menda sam čutil, ko si v omenjenem »Poslanem« prosil uredništvo, »naj blagovolji v prihodnje odklanjati vsa podobna žaljiva »Poslana« in druga priobčenja«. Najini tovariši so to Tvoje obrekovanje imenovali infamijo in svinjarijo. — Kakor sem že bil v 8. št. U. T. pisal, je moje delovanje ocenjeno po strokovnjakih in K. si lahko te zapisnike pregleda in jih primerja z onimi gledé svoje osebe. Ali hočeva primerjati vzgojne uspehe, ki si jih dosegel v St. Lenartu, na Gorici in tudi že v Dobju? — V »Učit. Tov.« z dne 16. jan. t. l. piše K. pod zaglavjem »Dan Treh kraljev v Dobju«: »Ker je narodna zavest v Dobju na neverjetno nizki stopnji, oziroma je med preprostimi ljudstvom ponajveč nikjer ni in se ljudje kaj radi izseljujejo v Nemčijo za delom...« Kaj pa naj potem rečem o narodnem delovanju K—a, ko je vendar splošno znano, da je iz kotarske občine tretina prebivalstva v Ameriki?! — Kdor veliko piše, veliko ve ali pa veliko kvantita. Smešno pa je, kako je K. okolo skled iskral kaše, me sumničil, da med vrstami čitam, da imenujem prireditve v Dobju papirnate balončke, (ko mora vendar vedeti, da so to njegove v časnikih napitnjene malenkosti, ki se z njimi po svetu baha). Klical je celo domače učiteljsvo na pomoč, ki mu nisem nikjer ničesar očital; zato bo dobro biti v prihodnje previdnejši in si ne dati kaj sugerirati. Nazadnje pa naj pomore še uredništvo s tem, da mi zamaši usta! Res, idealna svoboda po Knafličevem kopitu: Napadati, a zavarovati se proti zagovoru! Torej K. ni bil baš »v prijetnem položaju«, ko me je »izpodbijal« v 10. št. U. T.

Gorica, dne 22. maja 1914. V. Pulko.

Opomba uredništva: Mi iskreno želimo, da se ta — ali vsaka tej slična — pravda v javnosti konča! Predložite dejstva svojim organizacijam, ki naj razsoja in zadevo uredi. Nikar se ne bijmo v javnosti! V interesu ugleda našega stanu bomo primorani, da takim pojavom zapremo svoje predale. Seveda, če je kdo po krivici napaden v našem listu, se ima parvico braniti.

Splošni vestnik.

»Jezik očistite peg!« — »Besed se tujih boj, ko hud'ga vraga.« — Te besede Koseskega in Prešerna mi silijo v glavo, ko čitam — posebno v zadnjem času — v našem stanovskem, torej ne znastvenem glasilu — članke, ki je v njih kar natr-

pano nepotrebnih tujk. Ne pravim, da bi časih tuji izrazi ne bili potrebni, da se jim večkrat ne moremo izogniti, ker nimamo v slovenščini za točno označbo kakega pojma samonikle besede. Osobito pa se jih v znastvenih spisih često ne moremo otrestiti. To pač velja za vse jezike. Toda vse do gotove meje! — Preštel sem tuje v treh člankih našega lista. V nadaljevanju Pahorjeve razprave »Narodnost in liberalizem« (U. T. od 27. marca t. l., št. 13) sem jih nabrojil do 80, v Hreščakovem, v osebno obrambo pisanem članku (U. T. od 24. aprila t. l., št. 17) jih je v 80 vrsticah kakih 40, v istega Hreščaka članku »Zveza primorskih slovenskih učiteljskih društev« (U. T. od 29. maja t. l., št. 22), ki napolnjuje v listu komaj dva stopca, pa sem jih dobil kakih 60. Štetje bi mogel nadaljevati, a mimam za to ne časa, ne veselja. — Trdim pa, da ni trebalo v omenjenih treh člankih niti petine onih tujk. Kadar pišeš ali prevajaš, napni vendar nekoliko svoj spomin: ta ti pove, kako te je učila govoriti slovenska mati, kako narod, kako šola! Proč z nepotrebnimi tujkami! Nasprotnega nasveta pač ni hotel dati niti Prešeren svojemu učencu z gori navedenimi besedami, saj nam ta velikan sam kaže s svojim, pred skoro sto leti pisanim, a biserno čistim jezikom, da se nam je tujk ogibati, kolikor le možno. Vem, da časih človeku ne pride na jezik ali v pero domač izraz, tujka pa se mu kar sama vsiljuje. Zato pa časnikarjem marsikaj odpuščamo bodisi glede rabe tujk, bodisi glede čistosti jezika. Kdor pa pišeš znastvene ali strokovne članke, ki zanje razpolagaš z dostatnim časom, ne uvajaj nepotrebnih tujk! Če pa ti le ne pride na misel domač ali že povsem udomačen izraz, pa ga poišči. Priporočam prav živo Pleteršnikov slovar, to čudovito zakladnico našega, nikakor beraškega jezika. Pripoznavam pa rad, da krvavo potrebujemo že obljubljenega nam slovarja istoznačnic. Po njem bi v hipnih zadregah, ki niso baš redke, vsak pridno segal: učitelj, časnikar, leposlovec, znastvenik, umetnik. — Vsekačo pa več slovenščine, čiste slovenščine v naše spise!

—ar. Ločitev države od cerkve na Angleškem. Zbornica je sprejela zakonski načrt glede ločitve države od cerkve v Walesu v tretjem branju s 328 proti 251 glasovi.

Razpisane službe. C. kr. okr. š. svet za goriško okolico razpisuje naslednja izpraznjena učna mesta: Nadučiteljsko mesto na 3razrednici v Mirnu in Oseku, ter na dvorazrednicah v St. Martinu, Kaču, Lokovcu in na Banjšicah. Mesta za učitelje-voditelje na samostojnih enorazrednicah v Dolu pri Opat., Gabrijah pri Rubijah, Višnjeviku, Skriljah, Seberljaku, Lomu, Zapotoku, Ravneh pri Muravcih, na Vrhu nad Kapalom in na Vrhu pri Rubijah. Mesta za potovalne učitelje: Srednje Kmbreško, Levpa-Zavrh. Učiteljska mesta na večrazrednicah: Sv. Križ, St. Florijan, Dornberg. Službena mesta za učiteljice: St. Florijan, Kojsko, Smarje, Osek, Banjšice, Vitovlje, Kal, Ozelj, Sovodnje, Lokovec, Trnovo, Črniče, Dol pri Ajdovščini. Prošnje do vštetelega 10. junija t. l.

Vojaška služba za učitelje. Z ozirom na to, da služijo učitelji večkrat v krajih, kamor niso pristojni, je določilo vojno ministrstvo, da opravijo učitelji svojo vojaško službo pri tistem polku, ki je njih službenem kraju najbližji. Po novem zakonu morajo učitelji napraviti desettedensko vežbanje, in sicer v dveh letih zapored, vsako leto po 5 tednov. Seveda se to vežbanje izvrši vedno le tekom šolskih počitnic.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radivoj Korene. Last in založba »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

LISTNICA UREDNIŠTVA:

Pavlina Kosec, učiteljica v Podovi, in Janko Kržič, učitelj v Spitaliču: Na Vajno izrečno željo s tem izjavljamo, da nista še nikoli nobenega članka napisala, oziroma poslala našemu listu. —ar: Če nam še kaj pošljete, porabimo v listku.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tovrsto

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštnine prosto! Izredno nizke cene!

V svojem poročilu natančno očrta živahno in obširno delovanje društva v preteklem društvenem letu. Naše društvo ima za seboj važno dobo v društvenem življenju. Poročilo je sprejel občni zbor z zadovoljstvom.

O stanju blagajnice je poročala blagajničarka tov. A. Orlova. Prejemkov je bilo 413 K 20 v, izdatkov 267 K 36 v, torej je ostanka 145 K 84 v. Poročilo blagajničarke je še precej ugodno, po besedah blagajničarke pa bi bilo ugodnejše, če bi vršili vsi društveniki vsak svojo dolžnost. Tov. Berginec izreče tovarišici blagajničarki zahvalo za njeno vestno delovanje. Ostro pa pogrja one tovariše brezbrizneže, ki vestno ne plačujejo članarine društvu. Ti neredni plačniki najbrže ne vedo, da ima tudi društvo svojo dolžnost ter mora redno tudi za nje plačevati prispevke Zavezi. Pregledovalci računov, tovariši Koršič, Rustja in Fajgelj, so dobili račune v redu.

Delegatom za skupščino Zaveze v Pulju se odloči sedmorica tovarišev, in sicer: Fr. Bolle, A. Koršič, J. Pahor, Al. Hreščak, J. Rustja, Fr. Erjavac in A. Baša.

Potem se je vršila volitev novega odbora. Volitev se je izvršila po listkih. Na občno obžalovanje dozdani predsednik tov. J. Ravbar ni hotel več prevzeti tega častnega mesta, pa tudi nobenega odborniškega mesta. Izvoljeni so bili v odbor sledeči tovariši: Fr. Vendramin, Al. Hreščak, Alb. Poljšak, A. Orlova, J. Pahor, A. Koršič in A. Baša. Odbor se ni še konstituiral.

Pri zadnji točki dnevnega reda se oglasi tov. Hreščak ter nam pojasnjuje delo pripravljalnega odbora za ustanovitev »Zveze učit. društev«. Prebral nam je tudi pravila, ki jih je sestavil pripravljalni odbor in jih baje že poslal v potrjenje. Naše učiteljsko društvo odločno odklanja dotična pravila v tej obliki, kakor so predložena. Vprašujemo pripravljalni odbor: Ali je stopil v dogovor z vsemi učit. društvi v deželi glede omenjene ustanovitve? Ali je predložil vsem društvom pravila v pregled in odobrenje, preden je ukrenil kaj določenega? — Sprejeta sta bila enoglasno dva predloga, predlagana po tov. Erjavcu:

I.

Sežansko učiteljsko društvo odklanja ustanovitev deželnega učiteljskega društva za Goriško v tej obliki, kakor so predložena pravila. Pač pa želi, da se takoj ustanovi »Zveza slovanskih učiteljskih društev na Primorskem« v obliki »Zveze slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem«.

II.

Ako sedanji pripravljalni odbor s tem ni zadovoljen, se nalaga odboru našega društva, da stopi on takoj v zvezo z vsemi prizadetimi društvi za ustanovitev tozadevne Zveze.

Dalje toplo priporoča tov. Bolle vsemu učiteljskemu »Domače ognjišče«. Na omenjeni list naj bi ne bil naročen le vsak tovariš in vsaka tovarišica, ampak tudi naše okr. učit. knjižnice. Tov. Kosovel doda Bolletovim besedam le to, da naj se društveni odbor takoj obrne na knjižnični odbor z željo, naj ta naroči že letos po dva izvoda »Dom. ognjišča« za obe naši okr. knjižnici v Sežani in Komnu. Tovariš Ravbar priporoča razen »Dom. ognjišča« tudi »Učitelj. Tovariša«. Naj bi ne bilo med nami tovariša in tovarišice, ki bi ne bila naročena na svoje stanovsko glasilo. Ako sami svojih listov ne bomo podpisali in naročevali, kdo naj jih naročuje? Isto velja tudi glede »Popotnika«. Vsak obrtnik in vsak boljši kmet je že videl potrebo nadaljne strokovne izobrazbe in je naročen na svoj strokovni list, ali naj učitelj zaostaja za njim?

Tov. Erjavac omenja napade nekega dopisnika s Krasa na »Učit. Tiskarno« v zadnji številki »Zarje«. Sež. učit. društvo obsoja taka neslana zaganjanja v Učit. tiskarno.

Tov. Ravbar zaključuje nato zborovanje s tem, da bodri tovariše h krepkemu in vztrajnemu delu.

Končno se izreče odstopivšemu predsedniku tov. J. Ravbarju, ki je vedno neumorno zastopal društvo, krepka soglasno sprejeta zahvala.

Trst.

Jadranska banka v Trstu je poklonila tržaškemu učit. društvu dar 50 K v društvene namene. Iskrena hvala!

Srednješolske vesti.

‡ Razpisana profesorska mesta. Na goriški slovenski gimnaziji se popolnita s 1. septembrom t. l. dve učni mesti za klasično filologijo kot glavni in slovenščino ali nemščino kot stranski predmet s slovenskim učnim jezikom.

‡ Statistika srednjih šol na Slovenskem in v Istri v l. 1912/13. Napisal Fran

Vajda. Ponatisk iz »Nastavnog Vjesnika«. Prof. Vajda nam je v tej brošuri podal natančno in jako poučno statistiko srednjih šol na Slovenskem in v Istri. Ta brošura bo pač zanimala vsakogar, ki se briga za kulturni napredek slovenskega naroda.

Kranjske vesti.

—r— Na okr. učit. konferenci v Litiji so dobili pri volitvi v stalni odbor napredni kandidati po 36 glasov, Slomškarji po 20, oziroma 21. Zmagala je seveda napredna lista. Ziveli! — Napredno učiteljstvo se ne ukloni za nobeno ceno in pod nobenim pogojem.

—r— Gospod Peter Strel, trgovec v Mokronogu pravi v »Sl. N.«, da je ondotno šol. vodstvo na njegovo prošnjo prav strogo prepovedalo, da ne bo razdirala šol. mladina ptičjih gnezd. Pravi, da bi bilo dobro, da bi posnemala tudi druga šol. vodstva mokronoško in prepovedala tako počenjanje. Trgovcu P. Strelu se slov. učiteljstvo prav toplo zahvaljuje za take nasvete. Najbrž ni g. Strel znan, da morajo spomladi županstva in šol. vodstva opozoriti ljudi in šol. mladino, da ne razdira gnezd koristnih ptic. Zato izgleda kakor da bi slov. učit. zanemarjalo svojo dolžnost. Če se je to zgodilo v Mokronogu, se pač ne dogaja to drugod, kjer se zavedamo svojih dolžnosti. Svetujemo torej g. P. Strelu, da uredi svoje zadeve doma in ne diskreditira po nepotrebnem drugega učiteljstva.

—r— Ljudsko šolstvo. Na mesto obojale učiteljice Kristine Ravnikarjeve je imenovana za suplentinjo v Sv. Križu pri Kostanjevici absolvirana učit. kandidatinja Ivana Zupanova.

—r— Iz Črnomalskega okraja. Dnevni red letošnje okrajne učiteljske konference, ki se vrši dne 4. julija 1914 ob 9. uri dop. v šoli v Črnomlju: 1. Otvoritev konference po c. kr. okr. šol. nadzorniku Ivanu Štruklju. 2. Imenovanje predsednikovega namestnika. 3. Volitev dveh zapisničarjev. 4. Poročilo c. kr. okr. šol. nadzornika Ivana Štruklja. 5. Določitev učnih knjig za bodoče šol. leto. 6. Poročilo poročevalcev: a) Janko Ravhekar, učitelj v Adlešičih: »Priroda je knjiga božjega stvarstva«. (Pouk po možnosti na prostem — po letnih časih.) b) Franc Jurečič, nadučitelj na Štrekljevcu: »Estetični in intelektualni pojmi risanja«. c) Felicita Poljšak, učiteljica na Suhorju, in Anica Erzinc, učiteljica v Semčiču: »Ljudska šola in pouk v gospodinjstvu«. d) Dragotin Hudč, nadučitelj v Starem trgu, in Marija Peterlin, učiteljica v Radencih: »Ne šibe! Vzgajaj otroško čustvo, doveznost in moralo!« e) Ernest Šušteršič, učitelj v Gribljah: »Ljudskošolski učitelj v boju zoper izseljevanje«. Opomba k 6. točki: Referati naj bodo stvarni, kratki, s končnimi tezami in naj se dopoljšje najmanj 14 dni pred konferenco c. kr. okr. šol. nadzorniku Iv. Štruklju v Rudolfovo. 7. Poročilo knjižničnega odbora in volitev. Voliti je 5 članov in 5 namestnikov. 9. Volitev stalnega konferenčnega odbora. Voliti je 4 člane in 4 namestnike. 10. Samostalni predlogi, ki pa se morajo najmanj 8 dni pred konferenco doposlati c. kr. okr. šolskemu nadzorniku Iv. Štruklju v Rudolfovo. Opomba: Ob pol 9. uri bo v župni cerkvi sv. maša, h kateri se vse učiteljstvo vljudno vabi. — Kakor je videti, je pobožni Štrukelj pritačnil k uradni konferenci novost — mašo! Najbrž zato, da ga razsvetli sv. Duh! Kaj takega se ni zgodilo niti v času, ko so bili duhovniki okrajni šol. nadzorniki (Aleš, Legat, Aljaž). Ali Štrukelj je bolj papeški kakor papež sam! In pa s katerim paragrafom utemeljuje gospod Štrukelj to siljenje k uradni pobožnosti?

Štajerske vesti.

—š— Za častnega občana je imenovan tovariš Ivan Kvac, nadučitelj, poštar itd. v Smartnem v Rožni dolini pri Celju. Imenovani tovariš deluje 20 let na istem mestu, t. j. od začetka službovanja do danes, ter si je v tej dobi vzgojil čil slovenski rod. Na mnoga leta!

—š— Gorica pri Mozirju. Ker jako nerad pišem nepodne polemike, zato sem z odgovorom na Knafličevo »Poslano« v 10. številki »Učit. Tovariša« tako dolgo odlašal. Da pa K. ne bo mislil, da ima on prav, je vendar bilo naposled treba, prijeti za pero. — V svojem zasebnem pismu z dne 16. avgusta 1913 mi K. piše: »Jaz odpravljam Tvojo dvanajstletno tukajšnjo malomarnost in: »Sedaj pa Te vprašam, kako pridem jaz do tega popravljati za Teboj Tvojo (!) mnogoletno zanemarjanje šolskih razmer?« (Kaj mi je K. naštel kot zanemarjanje šolskih razmer, prinesem drugikrat s komentarjem.) — Na podlagi zgoraj omenjenih stavkov sem se čutil upravičeno prizadetega, ko je K. ob-

javil v »Slov. Nar.« št. 204 iz l. 1913 sledeče: »Krajni šolski svet v Dobju čuva slovensko narodnost in goji slovenski jezik v šoli vrlo dobro. Odpravil je dvojezični pečat šol. vodstva ter dvojezične tiskovine, ki so kazale šolskim oblastim, da nismo ne Slovenci, a tudi ne Nemci, temveč polutani, mešanica, slovenskonemški stvor«. — Ali se ne pravi to, da je bila šola pod mojim vodstvom ponemčevalnica, ka-li? In da je bilo šole Jakoba Knafliča treba, da je to šolo ponarodil. — Pa temu ni tako. Tiskovine sem naročil pri narodni tiskovnici Goričar in Leskovšek, izpolnjeval vse slovenski, le tiste sem imel samonemške, ki jih je imel tudi K. na Gorici in jih je tudi nemški izpolnjeval. Pečat, ki sedaj niti pravilno slovenski ni, je pa denarna reč kraj. šol. sveta in ta (oziroma Vurkelc) iz zgolj kljubovalnosti ni hotel nobeni moji želji ustreči. Kako pa sedaj krajni šol. svet goji v šoli slovenščino »vrlo dobro«, tega ne umem; prej je to učiteljstvo storilo tudi »vrlo dobro«. — V »Učit. Tov.« z dne 27. decembra 1913 piše K. pod naslovom: »Roditeljski shodi v Dobju: »Šolski vodja R. Knaflič je dobil ob svojem službenem nastopu v letu 1912 v Dobju razmere, ki po njegovem mnenju niso nikakor ustrezale veljavni šole. Slab šolski obisk, polovica otrok brez učnih knjig, v šolskem proračunu ničesar za uboge učence, prepozno dohajanje v šolo na dnevnem redu itd. itd.« — »Tovariš« Knaflič! Roko na srce, pa povej, ali je tako obrekovanje tovariško? Ali je tako pisanje v našem glasilu primerno, da nas združuje, kakor to želiš v »Poslanem« v 10. št. U. T.? Verjami mi, če bi tudi jaz bil hudoben, bi tudi lahko marsikaj zapisal in spravil med svet, kar meni in drugim Tvojega ni bilo všeč. To si menda sam čutil, ko si v omenjenem »Poslanem« prosil uredništvo, »naj blagovolji v prihodnje odklanjati vsa podobna žaljiva »Poslana« in druga priobčenja«. Najini tovariši so to Tvoje obrekovanje imenovali infamijo in svinjarijo. — Kakor sem že bil v 8. št. U. T. pisal, je moje delovanje ocenjeno po strokovnjakih in K. si lahko te zapisnike pregleda in jih primerja z onimi gledé svoje osebe. Ali hočeva primerjati vzgojne uspehe, ki si jih dosegel v St. Lenartu, na Gorici in tudi že v Dobju? — V »Učit. Tov.« z dne 16. jan. t. l. piše K. pod zaglavjem »Dan Treh kraljev v Dobju«: »Ker je narodna zavest v Dobju na neverjetno nizki stopnji, oziroma je med preprostimi ljudstvom ponajveč nikjer ni in se ljudje kaj radi izseljujejo v Nemčijo za delom...« Kaj pa naj potem rečem o narodnem delovanju K—a, ko je vendar splošno znano, da je iz kotarske občine tretina prebivalstva v Ameriki?! — Kdor veliko piše, veliko ve ali pa veliko kvantita. Smešno pa je, kako je K. okolo skled iskral kaše, me sumničil, da med vrstami čitam, da imenujem prireditve v Dobju papirnate balončke, (ko mora vendar vedeti, da so to njegove v časnikih napitnjene malenkosti, ki se z njimi po svetu baha). Klical je celo domače učiteljstvo na pomoč, ki mu nisem nikjer ničesar očital; zato bo dobro biti v prihodnje previdnejši in si ne dati kaj sugerirati. Nazadnje pa naj pomore še uredništvo s tem, da mi zamaši usta! Res, idealna svoboda po Knafličevem kopitu: Napadati, a zavarovati se proti zagovoru! Torej K. ni bil baš »v prijetnem položaju«, ko me je »izpodbijal« v 10. št. U. T.

Gorica, dne 22. maja 1914. V. Pulko.

Opomba uredništva: Mi iskreno želimo, da se ta — ali vsaka tej slična — pravda v javnosti konča! Predložite dejstva svojim organizacijam, ki naj razsoja in zadevo uredi. Nikar se ne bijmo v javnosti! V interesu ugleda našega stanu bomo primorani, da takim pojavom zapremo svoje predale. Seveda, če je kdo po krivici napaden v našem listu, se ima parvico braniti.

Splošni vestnik.

»Jezik očistite peg!« — »Besed se tujih boj, ko hud'ga vraga.« — Te besede Koseskega in Prešerna mi silijo v glavo, ko čitam — posebno v zadnjem času — v našem stanovskem, torej ne znastvenem glasilu — članke, ki je v njih kar natr-

pano nepotrebnih tujk. Ne pravim, da bi časih tuji izrazi ne bili potrebni, da se jim večkrat ne moremo izogniti, ker nimamo v slovenščini za točno označbo kakega pojma samonikle besede. Osobito pa se jih v znastvenih spisih često ne moremo otresti. To pač velja za vse jezike. Toda vse do gotove meje! — Preštel sem tuje v treh člankih našega lista. V nadaljevanju Pahorjeve razprave »Narodnost in liberalizem« (U. T. od 27. marca t. l., št. 13) sem jih nabrojil do 80, v Hreščakovem, v osebno obrambo pisanem članku (U. T. od 24. aprila t. l., št. 17) jih je v 80 vrsticah kakih 40, v istega Hreščaka članku »Zveza primorskih slovenskih učiteljskih društev« (U. T. od 29. maja t. l., št. 22), ki napolnjuje v listu komaj dva stopca, pa sem jih dobil kakih 60. Štetje bi mogel nadaljevati, a mimam za to ne časa, ne veselja. — Trdim pa, da ni trebalo v omenjenih treh člankih niti petine onih tujk. Kadar pišeš ali prevajaš, napni vendar nekoliko svoj spomin: ta ti pove, kako te je učila govoriti slovenska mati, kako narod, kako šola! Proč z nepotrebnimi tujkami! Nasprotnega nasveta pač ni hotel dati niti Prešeren svojemu učencu z gori navedenimi besedami, saj nam ta velikan sam kaže s svojim, pred skoro sto leti pisanim, a biserno, čistim jezikom, da se nam je tujk ogibati, kolikor le možno. Vem, da časih človeku ne pride na jezik ali v pero domač izraz, tujka pa se mu kar sama vsiljuje. Zato pa časnikarjem marsikaj odpuščamo bodisi glede rabe tujk, bodisi glede čistosti jezika. Kdor pa pišeš znastvene ali strokovne članke, ki zanje razpolagaš z dostatnim časom, ne uvajaj nepotrebnih tujk! Če pa ti le ne pride na misel domač ali že povsem udomačen izraz, pa ga poišči. Priporočam prav živo Pleteršnikov slovar, to čudovito zakladnico našega, nikakor beraškega jezika. Pripoznavam pa rad, da krvavo potrebujemo že obljubljenega nam slovarja istoznačnic. Po njem bi v hipnih zadregah, ki niso baš redke, vsak pridno segal: učitelj, časnikar, leposlovec, znastvenik, umetnik. — Vsekačo pa več slovenščine, čiste slovenščine v naše spise!

—ar. Ločitev države od cerkve na Angleškem. Zbornica je sprejela zakonski načrt glede ločitve države od cerkve v Walesu v tretjem branju s 328 proti 251 glasovi.

Razpisane službe. C. kr. okr. š. svet za goriško okolico razpisuje naslednja izpraznjena učna mesta: Nadučiteljsko mesto na 3razrednici v Mirnu in Oseku, ter na dvorazrednicah v St. Martinu, Kaču, Lokovcu in na Banjšicah. Mesta za učitelje-voditelje na samostojnih enorazrednicah v Dolu pri Opat., Gabrijah pri Rubijah, Višnjeviku, Skriljah, Seberljaku, Lomu, Zapotoku, Ravneh pri Muravcih, na Vrhu nad Kapalom in na Vrhu pri Rubijah. Mesta za potovalne učitelje: Srednje Kmbreško, Levpa-Zavrh. Učiteljska mesta na večrazrednicah: Sv. Križ, St. Florijan, Dornberg. Službena mesta za učiteljice: St. Florijan, Kojško, Smarje, Osek, Banjšice, Vitovlje, Kal, Ozelj, Sovodnje, Lokovec, Trnovo, Črniče, Dol pri Ajdovščini. Prošnje do vštetelega 10. junija t. l.

Vojaška služba za učitelje. Z ozirom na to, da služijo učitelji večkrat v krajih, kamor niso pristojni, je določilo vojno ministrstvo, da opravijo učitelji svojo vojaško službo pri tistem polku, ki je njih službenem kraju najbližji. Po novem zakonu morajo učitelji napraviti desettedensko vežbanje, in sicer v dveh letih zapored, vsako leto po 5 tednov. Seveda se to vežbanje izvrši vedno le tekom šolskih počitnic.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radivoj Korene. Last in založba »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

LISTNICA UREDNIŠTVA:

Pavlna Kosec, učiteljica v Podovi, in Janko Kržič, učitelj v Spitaliču: Na Vajno izrečno željo s tem izjavljamo, da nista še nikoli nobenega članka napisala, oziroma poslala našemu listu. —ar: Če nam še kaj pošljete, porabimo v listku.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tovrsto

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštnine prosto! Izredno nizke cene!

V svojem poročilu natančno očrta živahno in obširno delovanje društva v preteklem društvenem letu. Naše društvo ima za seboj važno dobo v društvenem življenju. Poročilo je sprejel občni zbor z zadovoljstvom.

O stanju blagajnice je poročala blagajničarka tov. A. Orlova. Prejemkov je bilo 413 K 20 v, izdatkov 267 K 36 v, torej je ostanka 145 K 84 v. Poročilo blagajničarke je še precej ugodno, po besedah blagajničarke pa bi bilo ugodnejše, če bi vršili vsi društveniki vsak svojo dolžnost. Tov. Berginec izreče tovarišici blagajničarki zahvalo za njeno vestno delovanje. Ostro pa pogrja one tovariše brezbrizneže, ki vestno ne plačujejo članarine društvu. Ti neredni plačniki najbrže ne vedo, da ima tudi društvo svojo dolžnost ter mora redno tudi za nje plačevati prispevke Zavezi. Pregledovalci računov, tovariši Koršič, Rustja in Fajgelj, so dobili račune v redu.

Delegatom za skupščino Zaveze v Pulju se odloči sedmorica tovarišev, in sicer: Fr. Bolle, A. Koršič, J. Pahor, Al. Hreščak, J. Rustja, Fr. Erjavac in A. Baša.

Potem se je vršila volitev novega odbora. Volitev se je izvršila po listkih. Na občno obžalovanje dozdanji predsednik tov. J. Ravbar ni hotel več prevzeti tega častnega mesta, pa tudi nobenega odborniškega mesta. Izvoljeni so bili v odbor sledeči tovariši: Fr. Vendramin, Al. Hreščak, Alb. Poljšak, A. Orlova, J. Pahor, A. Koršič in A. Baša. Odbor se ni še konstituiral.

Pri zadnji točki dnevnega reda se oglasi tov. Hreščak ter nam pojasnjuje delo pripravljalnega odbora za ustanovitev »Zveze učit. društev«. Prebral nam je tudi pravila, ki jih je sestavil pripravljalni odbor in jih baje že poslal v potrdjenje. Naše učiteljsko društvo odločno odklanja dotična pravila v tej obliki, kakor so predložena. Vprašujemo pripravljalni odbor: Ali je stopil v dogovor z vsemi učit. društvi v deželi glede omenjene ustanovitve? Ali je predložil vsem društvom pravila v pregled in odobrenje, preden je ukrenil kaj določenega? — Sprejeta sta bila enoglasno dva predloga, predlagana po tov. Erjavcu:

I.

Sežansko učiteljsko društvo odklanja ustanovitev deželnega učiteljskega društva za Goriško v tej obliki, kakor so predložena pravila. Pač pa želi, da se takoj ustanovi »Zveza slovanskih učiteljskih društev na Primorskem« v obliki »Zveze slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem«.

II.

Ako sedanji pripravljalni odbor s tem ni zadovoljen, se nalaga odboru našega društva, da stopi on takoj v zvezo z vsemi prizadetimi društvi za ustanovitev tozadevne Zveze.

Dalje toplo priporoča tov. Bolle vsemu učiteljskemu »Domače ognjišče«. Na omenjeni list naj bi ne bil naročen le vsak tovariš in vsaka tovarišica, ampak tudi naše okr. učit. knjižnice. Tov. Kosovel doda Bolletovim besedam le to, da naj se društveni odbor takoj obrne na knjižnični odbor z željo, naj ta naroči že letos po dva izvoda »Dom. ognjišča« za obe naši okr. knjižnici v Sežani in Komnu. Tovariš Ravbar priporoča razen »Dom. ognjišča« tudi »Učitelj. Tovariša«. Naj bi ne bilo med nami tovariša in tovarišice, ki bi ne bila naročena na svoje stanovsko glasilo. Ako sami svojih listov ne bomo podpisali in naročevali, kdo naj jih naročuje? Isto velja tudi glede »Popotnika«. Vsak obrtnik in vsak boljši kmet je že videl potrebo nadaljne strokovne izobrazbe in je naročen na svoj strokovni list, ali naj učitelj zaostaja za njim?

Tov. Erjavac omenja napade nekega dopisnika s Krasa na »Učit. Tiskarno« v zadnji številki »Zarje«. Sež. učit. društvo obsoja taka neslana zaganjanja v Učit. tiskarno.

Tov. Ravbar zaključuje nato zborovanje s tem, da bodri tovariše h krepkemu in vztrajnemu delu.

Končno se izreče odstopivšemu predsedniku tov. J. Ravbarju, ki je vedno neumorno zastopal društvo, krepka soglasno sprejeta zahvala.

Trst.

Jadranska banka v Trstu je poklonila tržaškemu učit. društvu dar 50 K v društvene namene. Iskrena hvala!

Srednješolske vesti.

‡ Razpisana profesorska mesta. Na goriški slovenski gimnaziji se popolnita s 1. septembrom t. l. dve učni mesti za klasično filologijo kot glavni in slovenščino ali nemščino kot stranski predmet s slovenskim učnim jezikom.

‡ Statistika srednjih šol na Slovenskem in v Istri v l. 1912/13. Napisal Fran

Vajda. Ponatisk iz »Nastavnog Vjesnika«. Prof. Vajda nam je v tej brošuri podal natančno in jako poučno statistiko srednjih šol na Slovenskem in v Istri. Ta brošura bo pač zanimala vsakogar, ki se briga za kulturni napredek slovenskega naroda.

Kranjske vesti.

—r— Na okr. učit. konferenci v Litiji so dobili pri volitvi v stalni odbor napredni kandidati po 36 glasov, Slomškarji po 20, oziroma 21. Zmagala je seveda napredna lista. Ziveli! — Napredno učiteljstvo se ne ukloni za nobeno ceno in pod nobenim pogojem.

—r— Gospod Peter Strel, trgovec v Mokronogu pravi v »Sl. N.«, da je ondotno šol. vodstvo na njegovo prošnjo prav strogo prepovedalo, da ne bo razdirala šol. mladina ptičjih gnezd. Pravi, da bi bilo dobro, da bi posnemala tudi druga šol. vodstva mokronoško in prepovedala tako počenjanje. Trgovcu P. Strelu se slov. učiteljstvo prav toplo zahvaljuje za take nasvete. Najbrž ni g. Strel znan, da morajo spomladi županstva in šol. vodstva opozoriti ljudi in šol. mladino, da ne razdira gnezd koristnih ptic. Zato izgleda kakor da bi slov. učit. zanemarjalo svojo dolžnost. Če se je to zgodilo v Mokronogu, se pač ne dogaja to drugod, kjer se zavedamo svojih dolžnosti. Svetujemo torej g. P. Strelu, da uredi svoje zadeve doma in ne diskreditira po nepotrebnem drugega učiteljstva.

—r— Ljudsko šolstvo. Na mesto obojele učiteljice Kristine Ravnikarjeve je imenovana za suplentinjo v Sv. Križu pri Kostanjevici absolvirana učit. kandidatinja Ivana Zupanova.

—r— Iz Črnomalskega okraja. Dnevni red letošnje okrajne učiteljske konference, ki se vrši dne 4. julija 1914 ob 9. uri dop. v šoli v Črnomlju: 1. Otvoritev konference po c. kr. okr. šol. nadzorniku Ivanu Štruklju. 2. Imenovanje predsednikovega namestnika. 3. Volitev dveh zapisničarjev. 4. Poročilo c. kr. okr. šol. nadzornika Ivana Štruklja. 5. Določitev učnih knjig za bodoče šol. leto. 6. Poročilo poročevalcev: a) Janko Ravhekar, učitelj v Adlešičih: »Priroda je knjiga božjega stvarstva«. (Pouk po možnosti na prostem — po letnih časih.) b) Franč Jurečič, nadučitelj na Štrekljevcu: »Estetični in intelektualni pomen risanja«. c) Felicita Poljšak, učiteljica na Suhorju, in Anica Erzincin, učiteljica v Semčiču: »Ljudska šola in pouk v gospodinjstvu«. d) Dragotin Hudčič, nadučitelj v Starem trgu, in Marija Peterlin, učiteljica v Radencih: »Ne šibe! Vzgajaj otroško čustvo, dovtetnost in moralo!« e) Ernest Šušteršič, učitelj v Gribljah: »Ljudskošolski učitelj v boju zoper izseljevanje«. Opomba k 6. točki: Referati naj bodo stvarni, kratki, s končnimi tezami in naj se dopoljšlje najmanj 14 dni pred konferenco c. kr. okr. šol. nadzorniku Iv. Štruklju v Rudolfovo. 7. Poročilo knjižničnega odbora in volitev. Voliti je 5 članov in 5 namestnikov. 9. Volitev stalnega konferenčnega odbora. Voliti je 4 člane in 4 namestnike. 10. Samostalni predlogi, ki pa se morajo najmanj 8 dni pred konferenco doposlati c. kr. okr. šolskemu nadzorniku Iv. Štruklju v Rudolfovo. Opomba: Ob pol 9. uri bo v župni cerkvi sv. maša, h kateri se vse učiteljstvo vljudno vabi. — Kakor je videti, je pobožni Štrukelj pritačnil k uradni konferenci novost — mašo! Najbrž zato, da ga razsvetli sv. Duh! Kaj takega se ni zgodilo niti v času, ko so bili duhovniki okrajni šol. nadzorniki (Aleš, Legat, Aljaž). Ali Štrukelj je bolj papeški kakor papež sam! In pa s katerim paragrafom utemeljuje gospod Štrukelj to siljenje k uradni pobožnosti?

Štajerske vesti.

—š— Za častnega občana je imenovan tovariš Ivan Kvac, nadučitelj, poštar itd. v Smartnem v Rožni dolini pri Celju. Imenovani tovariš deluje 20 let na istem mestu, t. j. od začetka službovanja do danes, ter si je v tej dobi vzgojil čil slovenski rod. Na mnoga leta!

—š— Gorica pri Mozirju. Ker jako nerad pišem neprodne polemike, zato sem z odgovorom na Knafličevo »Poslano« v 10. številki »Učit. Tovariša« tako dolgo odlašal. Da pa K. ne bo mislil, da ima on prav, je vendar bilo naposled treba, prijeti za pero. — V svojem zasebnem pismu z dne 16. avgusta 1913 mi K. piše: »Jaz odpravljam Tvojo dvanajstletno tukajšnjo malomarnost in: »Sedaj pa Te vprašam, kako pridem jaz do tega popravljati za Teboj Tvojo (!) mnogoletno zanemarjanje šolskih razmer?« (Kaj mi je K. naštel kot zanemarjanje šolskih razmer, prinesem drugikrat s komentarjem.) — Na podlagi zgoraj omenjenih stavkov sem se čutil upravičeno prizadetega, ko je K. ob-

javil v »Slov. Nar.« št. 204 iz l. 1913 sledeče: »Krajni šolski svet v Dobju čuva slovensko narodnost in goji slovenski jezik v šoli vrlo dobro. Odpravil je dvojezični pečat šol. vodstva ter dvojezične tiskovine, ki so kazale šolskim oblastim, da nismo ne Slovenci, a tudi ne Nemci, temveč polutani, mešanica, slovensko-nemški stvor«. — Ali se ne pravi to, da je bila šola pod mojim vodstvom ponemčevalnica, ka-li? In da je bilo šole Jakoba Knafliča treba, da je to šolo ponarodil. — Pa temu ni tako. Tiskovine sem naročil pri narodni tiskovini Goričar in Leskovšek, izpolnjeval vse slovenski, le tiste sem imel samonemške, ki jih je imel tudi K. na Gorici in jih je tudi nemški izpolnjeval. Pečat, ki sedaj niti pravilno slovenski ni, je pa denarna reč kraj. šol. sveta in ta (oziroma Vurkelc) iz zgolj kljubovalnosti ni hotel nobeni moji želji ustreči. Kako pa sedaj krajni šol. svet goji v šoli slovenščino »vrlo dobro«, tega ne umem; prej je to učiteljstvo storilo tudi »vrlo dobro«. — V »Učit. Tov.« z dne 27. decembra 1913 piše K. pod naslovom: »Roditeljski shodi v Dobju: Šolski vodja R. Knaflič je dobil ob svojem službenem nastopu v letu 1912 v Dobju razmere, ki po njegovem mnenju niso nikakor ustrezale veljavni šole. Slab šolski obisk, polovica otrok brez učnih knjig, v šolskem proračunu ničesar za uboge učence, prepozno dohajanje v šolo na dnevnem redu itd. itd.« — »Tovariš« Knaflič! Roko na srce, pa povej, ali je tako obrekovanje tovariško? Ali je tako pisanje v našem glasilu primerno, da nas združuje, kakor to želiš v »Poslanem« v 10. št. U. T.? Verjami mi, če bi tudi jaz bil hudoben, bi tudi lahko marsikaj zapisal in spravil med svet, kar meni in drugim Tvojega ni bilo všeč. To si menda sam čutil, ko si v omenjenem »Poslanem« prosil uredništvo, »naj blagovolji v prihodnje odklanjati vsa podobna žaljiva »Poslana« in druga priobčenja«. Najini tovariši so to Tvoje obrekovanje imenovali infamijo in svinjarijo. — Kakor sem že bil v 8. št. U. T. pisal, je moje delovanje ocenjeno po strokovnjakih in K. si lahko te zapisnike pregleda in jih primerja z onimi gledajo svoje osebe. Ali hočeva primerjati vzgojne uspehe, ki si jih dosegel v St. Lenartu, na Gorici in tudi že v Dobju? — V »Učit. Tov.« z dne 16. jan. t. l. piše K. pod zaglavjem »Dan Treh kraljev v Dobju«: »Ker je narodna zavest v Dobju na neverjetno nizki stopnji, oziroma je med preprostimi ljudstvom ponajveč nikjer ni in se ljudje kaj radi izseljujejo v Nemčijo za delom...« Kaj pa naj potem rečem o narodnem delovanju K—a, ko je vendar splošno znano, da je iz kotarske občine tretina prebivalstva v Ameriki?! — Kdor veliko piše, veliko ve ali pa veliko kvantita. Smešno pa je, kako je K. okolo skled iskral kaše, me sumničil, da med vrstami čitam, da imenujem prireditve v Dobju papirnate balončke, (ko mora vendar vedeti, da so to njegove v časnikih napitnjene malenkosti, ki se z njimi po svetu baha). Klical je celo domače učiteljstvo na pomoč, ki mu nisem nikjer ničesar očital; zato bo dobro biti v prihodnje previdnejši in si ne dati kaj sugerirati. Nazadnje pa naj pomore še uredništvo s tem, da mi zamaši usta! Res, idealna svoboda po Knafličevem kopitu: Napadati, a zavarovati se proti zagovoru! Torej K. ni bil baš »v prijetnem položaju«, ko me je »izpodbijal« v 10. št. U. T.

Gorica, dne 22. maja 1914. V. Pulko.

Opomba uredništva: Mi iskreno želimo, da se ta — ali vsaka tej slična — pravda v javnosti konča! Predložite dejstva svojim organizacijam, ki naj razsoja in zadevo uredi. Nikar se ne bijmo v javnosti! V interesu ugleda našega stanu bomo primorani, da takim pojavom zapremo svoje predale. Seveda, če je kdo po krivici napaden v našem listu, se ima parvico braniti.

Splošni vestnik.

»Jezik očistite peg!« — »Besed se tujih boj, ko huda vraga.« — Te besede Koseskega in Prešerna mi silijo v glavo, ko čitam — posebno v zadnjem času — v našem stanovskem, torej ne znastvenem glasilu — članke, ki je v njih kar natr-

pano nepotrebnih tujk. Ne pravim, da bi časih tuji izrazi ne bili potrebni, da se jim večkrat ne moremo izogniti, ker nimamo v slovenščini za točno označbo kakega pojma samonikle besede. Osobito pa se jih v znastvenih spisih često ne moremo otresti. To pač velja za vse jezike. Toda vse do gotove meje! — Preštel sem tuje v treh člankih našega lista. V nadaljevanju Pahorjeve razprave »Narodnost in liberalizem« (U. T. od 27. marca t. l., št. 13) sem jih nabrojil do 80, v Hreščakovem, v osebno obrambo pisanem članku (U. T. od 24. aprila t. l., št. 17) jih je v 80 vrsticah kakih 40, v istega Hreščaka članku »Zveza primorskih slovenskih učiteljskih društev« (U. T. od 29. maja t. l., št. 22), ki napolnjuje v listu komaj dva stopca, pa sem jih dobil kakih 60. Štetje bi mogel nadaljevati, a mimam za to ne časa, ne veselja. — Trdim pa, da ni trebalo v omenjenih treh člankih niti petine onih tujk. Kadar pišeš ali prevajaš, napni vendar nekoliko svoj spomin: ta ti pove, kako te je učila govoriti slovenska mati, kako narod, kako šola! Proč z nepotrebnimi tujkami! Nasprotnega nasveta pač ni hotel dati niti Prešeren svojemu učencu z gori navedenimi besedami, saj nam ta velikan sam kaže s svojim, pred skoro sto leti pisanim, a biserno čistim jezikom, da se nam je tujk ogibati, kolikor le možno. Vem, da časih človeku ne pride na jezik ali v pero domač izraz, tujka pa se mu kar sama vsiljuje. Zato pa časnikarjem marsikaj odpuščamo bodisi glede rabe tujk, bodisi glede čistosti jezika. Kdor pa pišeš znastvene ali strokovne članke, ki zanje razpolagaš z dostatnim časom, ne uvajaj nepotrebnih tujk! Če pa ti le ne pride na misel domač ali že povsem udomačen izraz, pa ga poišči. Priporočam prav živo Pleteršnikov slovar, to čudovito zakladnico našega, nikakor beraškega jezika. Pripoznavam pa rad, da krvavo potrebujemo že obljubljenega nam slovarja istoznačnic. Po njem bi v hipnih zadregah, ki niso baš redke, vsak pridno segal: učitelj, časnikar, leposlovec, znastvenik, umetnik. — Vsekačo pa več slovenščine, čiste slovenščine v naše spise!

—ar. Ločitev države od cerkve na Angleškem. Zbornica je sprejela zakonski načrt glede ločitve države od cerkve v Walesu v tretjem branju s 328 proti 251 glasovi.

Razpisane službe. C. kr. okr. š. svet za goriško okolico razpisuje naslednja izpraznjena učna mesta: Nadučiteljsko mesto na 3razrednici v Mirnu in Oseku, ter na dvorazrednicah v St. Martinu, Kaču, Lokovcu in na Banjšicah. Mesta za učitelje-voditelje na samostojnih enorazrednicah v Dolu pri Opat., Gabrijah pri Rubijah, Višnjeviku, Skriljah, Seberljaku, Lomu, Zapotoku, Ravneh pri Muravcih, na Vrhu nad Kapalom in na Vrhu pri Rubijah. Mesta za potovalne učitelje: Srednje Kmbreško, Levpa-Zavrh. Učiteljska mesta na večrazrednicah: Sv. Križ, St. Florijan, Dornberg. Službena mesta za učiteljice: St. Florijan, Kojsko, Smarje, Osek, Banjšice, Vitovlje, Kal, Ozelj, Sovodnje, Lokovec, Trnovo, Črniče, Dol pri Ajdovščini. Prošnje do vštetelega 10. junija t. l.

Vojaška služba za učitelje. Z ozirom na to, da služijo učitelji večkrat v krajih, kamor niso pristojni, je določilo vojno ministrstvo, da opravijo učitelji svojo vojaško službo pri tistem polku, ki je njih službenem kraju najbližji. Po novem zakonu morajo učitelji napraviti desettedensko vežbanje, in sicer v dveh letih zapored, vsako leto po 5 tednov. Seveda se to vežbanje izvrši vedno le tekom šolskih počitnic.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radivoj Korene. Last in založba »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

LISTNICA UREDNIŠTVA:

Pavlina Kosec, učiteljica v Podovi, in Janko Kržič, učitelj v Spitaliču: Na Vajno izrečno željo s tem izjavljamo, da nista še nikoli nobenega članka napisala, oziroma poslala našemu listu. —ar: Če nam še kaj pošljete, porabimo v listku.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tovrsto

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštnine prosto! Izredno nizke cene!

V svojem poročilu natančno očrta živahno in obširno delovanje društva v preteklem društvenem letu. Naše društvo ima za seboj važno dobo v društvenem življenju. Poročilo je sprejel občni zbor z zadovoljstvom.

O stanju blagajnice je poročala blagajničarka tov. A. Orlova. Prejemkov je bilo 413 K 20 v, izdatkov 267 K 36 v, torej je ostanka 145 K 84 v. Poročilo blagajničarke je še precej ugodno, po besedah blagajničarke pa bi bilo ugodnejše, če bi vršili vsi društveniki vsak svojo dolžnost. Tov. Berginec izreče tovarišici blagajničarki zahvalo za njeno vestno delovanje. Ostro pa pogrja one tovariše brezbrizneže, ki vestno ne plačujejo članarine društvu. Ti neredni plačniki najbrže ne vedo, da ima tudi društvo svojo dolžnost ter mora redno tudi za nje plačevati prispevke Zavezi. Pregledovalci računov, tovariši Koršič, Rustja in Fajgelj, so dobili račune v redu.

Delegatom za skupščino Zaveze v Pulju se odloči sedmorica tovarišev, in sicer: Fr. Bolle, A. Koršič, J. Pahor, Al. Hreščak, J. Rustja, Fr. Erjavac in A. Baša.

Potem se je vršila volitev novega odbora. Volitev se je izvršila po listkih. Na občno obžalovanje dozdani predsednik tov. J. Ravbar ni hotel več prevzeti tega častnega mesta, pa tudi nobenega odborniškega mesta. Izvoljeni so bili v odbor sledeči tovariši: Fr. Vendramin, Al. Hreščak, Alb. Poljšak, A. Orlova, J. Pahor, A. Koršič in A. Baša. Odbor se ni še konstituiral.

Pri zadnji točki dnevnega reda se oglasi tov. Hreščak ter nam pojasnjuje delo pripravljalnega odbora za ustanovitev »Zveze učit. društev«. Prebral nam je tudi pravila, ki jih je sestavil pripravljalni odbor in jih baje že poslal v potrdjenje. Naše učiteljsko društvo odločno odklanja dotična pravila v tej obliki, kakor so predložena. Vprašujemo pripravljalni odbor: Ali je stopil v dogovor z vsemi učit. društvi v deželi glede omenjene ustanovitve? Ali je predložil vsem društvom pravila v pregled in odobrenje, preden je ukrenil kaj določenega? — Sprejeta sta bila enoglasno dva predloga, predlagana po tov. Erjavcu:

I.

Sežansko učiteljsko društvo odklanja ustanovitev deželnega učiteljskega društva za Goriško v tej obliki, kakor so predložena pravila. Pač pa želi, da se takoj ustanovi »Zveza slovanskih učiteljskih društev na Primorskem« v obliki »Zveze slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem«.

II.

Ako sedanji pripravljalni odbor s tem ni zadovoljen, se nalaga odboru našega društva, da stopi on takoj v zvezo z vsemi prizadetimi društvi za ustanovitev tozadevne Zveze.

Dalje toplo priporoča tov. Bolle vsemu učiteljskemu »Domače ognjišče«. Na omenjeni list naj bi ne bil naročen le vsak tovariš in vsaka tovarišica, ampak tudi naše okr. učit. knjižnice. Tov. Kosovel doda Bolletovim besedam le to, da naj se društveni odbor takoj obrne na knjižnični odbor z željo, naj ta naroči že letos po dva izvoda »Dom. ognjišča« za obe naši okr. knjižnici v Sežani in Komnu. Tovariš Ravbar priporoča razen »Dom. ognjišča« tudi »Učitelj. Tovariša«. Naj bi ne bilo med nami tovariša in tovarišice, ki bi ne bila naročena na svoje stanovsko glasilo. Ako sami svojih listov ne bomo podpisali in naročevali, kdo naj jih naročuje? Isto velja tudi glede »Popotnika«. Vsak obrtnik in vsak boljši kmet je že videl potrebo nadaljne strokovne izobrazbe in je naročen na svoj strokovni list, ali naj učitelj zaostaja za njim?

Tov. Erjavac omenja napade nekega dopisnika s Krasa na »Učit. Tiskarno« v zadnji številki »Zarje«. Sež. učit. društvo obsoja taka neslana zaganjanja v Učit. tiskarno.

Tov. Ravbar zaključuje nato zborovanje s tem, da bodri tovariše h krepkemu in vztrajnemu delu.

Končno se izreče odstopivšemu predsedniku tov. J. Ravbarju, ki je vedno neumorno zastopal društvo, krepka soglasno sprejeta zahvala.

Trst.

Jadranska banka v Trstu je poklonila tržaškemu učit. društvu dar 50 K v društvene namene. Iskrena hvala!

Srednješolske vesti.

‡ Razpisana profesorska mesta. Na goriški slovenski gimnaziji se popolnita s 1. septembrom t. l. dve učni mesti za klasično filologijo kot glavni in slovenščino ali nemščino kot stranski predmet s slovenskim učnim jezikom.

‡ Statistika srednjih šol na Slovenskem in v Istri v l. 1912/13. Napisal Fran

Vajda. Ponatisk iz »Nastavnog Vjesnika«. Prof. Vajda nam je v tej brošuri podal natančno in jako poučno statistiko srednjih šol na Slovenskem in v Istri. Ta brošura bo pač zanimala vsakogar, ki se briga za kulturni napredek slovenskega naroda.

Kranjske vesti.

—r— Na okr. učit. konferenci v Litiji so dobili pri volitvi v stalni odbor napredni kandidati po 36 glasov, Slomškarji po 20, oziroma 21. Zmagala je seveda napredna lista. Ziveli! — Napredno učiteljsvo se ne ukloni za nobeno ceno in pod nobenim pogojem.

—r— Gospod Peter Strel, trgovec v Mokronogu pravi v »Sl. N.«, da je ondotno šol. vodstvo na njegovo prošnjo prav strogo prepovedalo, da ne bo razdirala šol. mladina ptičjih gnezd. Pravi, da bi bilo dobro, da bi posnemala tudi druga šol. vodstva mokronoško in prepovedala tako počenjanje. Trgovcu P. Strelu se slov. učiteljsvo prav toplo zahvaljuje za take nasvete. Najbrž ni g. Strel znan, da morajo spomladi županstva in šol. vodstva opozoriti ljudi in šol. mladino, da ne razdira gnezd koristnih ptic. Zato izgleda kakor da bi slov. učit. zanemarjalo svojo dolžnost. Če se je to zgodilo v Mokronogu, se pač ne dogaja to drugod, kjer se zavedamo svojih dolžnosti. Svetujemo torej g. P. Strelu, da uredi svoje zadeve doma in ne diskreditira po nepotrebnem drugega učiteljsva.

—r— Ljudsko šolstvo. Na mesto obojale učiteljice Kristine Ravnikarjeve je imenovana za suplentinjo v Sv. Križu pri Kostanjevici absolvirana učit. kandidatinja Ivana Zupanova.

—r— Iz črnomalskega okraja. Dnevni red letošnje okrajne učiteljske konference, ki se vrši dne 4. julija 1914 ob 9. uri dop. v šoli v Črnomlju: 1. Otvoritev konference po c. kr. okr. šol. nadzorniku Ivanu Štruklju. 2. Imenovanje predsednikovega namestnika. 3. Volitev dveh zapisničarjev. 4. Poročilo c. kr. okr. šol. nadzornika Ivana Štruklja. 5. Določitev učnih knjig za bodoče šol. leto. 6. Poročilo poročevalcev: a) Janko Ravhekar, učitelj v Adlešičih: »Priroda je knjiga božjega stvarstva«. (Pouk po možnosti na prostem — po letnih časih.) b) Franc Jurečič, nadučitelj na Štrekljevcu: »Estetični in intelektualni pomen risanja«. c) Felicita Poljšak, učiteljica na Suhorju, in Anica Erzinc, učiteljica v Semiču: »Ljudska šola in pouk v gospodinjstvu«. d) Dragotin Hudč, nadučitelj v Starem trgu, in Marija Peterlin, učiteljica v Radencah: »Ne šibe! Vzgajaj otroško čustvo, doveznost in moralo!« e) Ernest Šušteršič, učitelj v Gribljah: »Ljudskošolski učitelj v boju zoper izseljevanje«. Opomba k 6. točki: Referati naj bodo stvarni, kratki, s končnimi tezami in naj se dopoljšje najmanj 14 dni pred konferenco c. kr. okr. šol. nadzorniku Iv. Štruklju v Rudolfovo. 7. Poročilo knjižničnega odbora in volitev. Voliti je 5 članov in 5 namestnikov. 9. Volitev stalnega konferenčnega odbora. Voliti je 4 člane in 4 namestnike. 10. Samostalni predlogi, ki pa se morajo najmanj 8 dni pred konferenco doposlati c. kr. okr. šolskemu nadzorniku Iv. Štruklju v Rudolfovo. Opomba: Ob pol 9. uri bo v župni cerkvi sv. maša, h kateri se vse učiteljsvo vljudno vabi. — Kakor je videti, je pobožni Štrukelj pritačnil k uradni konferenci novost — mašo! Najbrž zato, da ga razsvetli sv. Duh! Kaj takega se ni zgodilo niti v času, ko so bili duhovniki okrajni šol. nadzorniki (Aleš, Legat, Aljaž). Ali Štrukelj je bolj papeški kakor papež sam! In pa s katerim paragrafom utemeljuje gospod Štrukelj to siljenje k uradni pobožnosti?

Štajerske vesti.

—š— Za častnega občana je imenovan tovariš Ivan Kvac, nadučitelj, poštar itd. v Smartnem v Rožni dolini pri Celju. Imenovani tovariš deluje 20 let na istem mestu, t. j. od začetka službovanja do danes, ter si je v tej dobi vzgojil čil slovenski rod. Na mnoga leta!

—š— Gorica pri Mozirju. Ker jako nerad pišem neplodne polemike, zato sem z odgovorom na Knafličevo »Poslano« v 10. številki »Učit. Tovariša« tako dolgo odlašal. Da pa K. ne bo mislil, da ima on prav, je vendar bilo naposled treba, prijeti za pero. — V svojem zasebnem pismu z dne 16. avgusta 1913 mi K. piše: »Jaz odpravljam Tvojo dvanajstletno tukajšnjo malomarnost in: »Sedaj pa Te vprašam, kako pridem jaz do tega popravljati za Teboj Tvojo (!) mnogoletno zanemarjanje šolskih razmer?« (Kaj mi je K. naštel kot zanemarjanje šolskih razmer, prinesem drugikrat s komentarjem.) — Na podlagi zgoraj omenjenih stavkov sem se čutil upravičeno prizadetega, ko je K. ob-

javil v »Slov. Nar.« št. 204 iz l. 1913 sledeče: »Krajni šolski svet v Dobju čuva slovensko narodnost in goji slovenski jezik v šoli vrlo dobro. Odpravil je dvojezični pečat šol. vodstva ter dvojezične tiskovine, ki so kazale šolskim oblastim, da nismo ne Slovenci, a tudi ne Nemci, temveč polutani, mešanica, slovensko-nemški stvor«. — Ali se ne pravi to, da je bila šola pod mojim vodstvom ponemčevalnica, ka-li? In da je bilo šele Jakoba Knafliča treba, da je to šolo ponarodil. — Pa temu ni tako. Tiskovine sem naročil pri narodni tiskovnici v Gorici in Leskovškem, izpolnjeval vse slovenski, le tiste sem imel samonemške, ki jih je imel tudi K. na Gorici in jih je tudi nemški izpolnjeval. Pečat, ki sedaj niti pravilno slovenski ni, je pa denarna reč kraj. šol. sveta in ta (oziroma Vurkelc) iz zgolj kljubovalnosti ni hotel nobeni moji želji ustreči. Kako pa sedaj krajni šol. svet goji v šoli slovenščino »vrlo dobro«, tega ne umem; prej je to učiteljsvo storilo tudi »vrlo dobro«. — V »Učit. Tov.« z dne 27. decembra 1913 piše K. pod naslovom: »Roditeljski shodi v Dobju: »Šolski vodja R. Knaflič je dobil ob svojem službenem nastopu v letu 1912 v Dobju razmere, ki po njegovem mnenju niso nikakor ustrezale veljavni šole. Slab šolski obisk, polovica otrok brez učnih knjig, v šolskem proračunu ničesar za uboge učence, prepozno dohajanje v šolo na dnevnem redu itd. itd.« — »Tovariš« Knaflič! Roko na srce, pa povej, ali je tako obrekovanje tovariško? Ali je tako pisanje v našem glasilu primerno, da nas združuje, kakor to želiš v »Poslanem« v 10. št. U. T.? Verjami mi, če bi tudi jaz bil hudoben, bi tudi lahko marsikaj zapisal in spravil med svet, kar meni in drugim Tvojega ni bilo všeč. To si menda sam čutil, ko si v omenjenem »Poslanem« prosil uredništvo, »naj blagovolji v prihodnje odklanjati vsa podobna žaljiva »Poslana« in druga priobčenja«. Najini tovariši so to Tvoje obrekovanje imenovali infamijo in svinjarijo. — Kakor sem že bil v 8. št. U. T. pisal, je moje delovanje ocenjeno po strokovnjakih in K. si lahko te zapisnike pregleda in jih primerja z onimi gledé svoje osebe. Ali hočeva primerjati vzgojne uspehe, ki si jih dosegel v St. Lenartu, na Gorici in tudi že v Dobju? — V »Učit. Tov.« z dne 16. jan. t. l. piše K. pod zaglavjem »Dan Treh kraljev v Dobju«: »Ker je narodna zavest v Dobju na neverjetno nizki stopnji, oziroma je med preprostimi ljudstvom ponajveč nikjer ni in se ljudje kaj radi izseljujejo v Nemčijo za delom...« Kaj pa naj potem rečem o narodnem delovanju K—a, ko je vendar splošno znano, da je iz kotarske občine tretina prebivalstva v Ameriki?! — Kdor veliko piše, veliko ve ali pa veliko kvantita. Smešno pa je, kako je K. okolo sklede iskal kaše, me sumničil, da med vrstami čitam, da imenujem prireditve v Dobju papirnate balončke, (ko mora vendar vedeti, da so to njegove v časnikih napitnjene malenkosti, ki se z njimi po svetu baha). Klical je celo domače učiteljsvo na pomoč, ki mu nisem nikjer ničesar očital; zato bo dobro biti v prihodnje previdnejši in si ne dati kaj sugerirati. Nazadnje pa naj pomore še uredništvo s tem, da mi zamaši usta! Res, idealna svoboda po Knafličevem kopitu: Napadati, a zavarovati se proti zagovoru! Torej K. ni bil baš »v prijetnem položaju«, ko me je »izpodbijal« v 10. št. U. T.

Gorica, dne 22. maja 1914. V. Pulko.

Opomba uredništva: Mi iskreno želimo, da se ta — ali vsaka tej slična — pravda v javnosti konča! Predložite dejstva svojim organizacijam, ki naj razsoja in zadevo uredi. Nikar se ne bijmo v javnosti! V interesu ugleda našega stanu bomo primorani, da takim pojavom zapremo svoje predale. Seveda, če je kdo po krivici napaden v našem listu, se ima parvico braniti.

Splošni vestnik.

»Jezik očistite peg!« — »Besed se tujih boj, ko huđga vraga.« — Te besede Koseskega in Prešerna mi silijo v glavo, ko čitam — posebno v zadnjem času — v našem stanovskem, torej ne znastvenem glasilu — članke, ki je v njih kar natr-

pano nepotrebnih tujk. Ne pravim, da bi časih tuji izrazi ne bili potrebni, da se jim večkrat ne moremo izogniti, ker nimamo v slovenščini za točno označbo kakega pojma samonikle besede. Osobito pa se jih v znastvenih spisih često ne moremo otresti. To pač velja za vse jezike. Toda vse do gotove meje! — Preštel sem tuje v treh člankih našega lista. V nadaljevanju Pahorjeve razprave »Narodnost in liberalizem« (U. T. od 27. marca t. l., št. 13) sem jih nabrojil do 80, v Hreščakovem, v osebno obrambo pisanem članku (U. T. od 24. aprila t. l., št. 17) jih je v 80 vrsticah kakih 40, v istega Hreščaka članku »Zveza primorskih slovenskih učiteljskih društev« (U. T. od 29. maja t. l., št. 22), ki napolnjuje v listu komaj dva stopca, pa sem jih dobil kakih 60. Štetje bi mogel nadaljevati, a mimam za to ne časa, ne veselja. — Trdim pa, da ni trebalo v omenjenih treh člankih niti petine onih tujk. Kadar pišeš ali prevajaš, napni vendar nekoliko svoj spomin: ta ti pove, kako te je učila govoriti slovenska mati, kako narod, kako šola! Proč z nepotrebnimi tujkami! Nasprotnega nasveta pač ni hotel dati niti Prešeren svojemu učencu z gori navedenimi besedami, saj nam ta velikan sam kaže s svojim, pred skoro sto leti pisanim, a biserno čistim jezikom, da se nam je tujk ogibati, kolikor le možno. Vem, da časih človeku ne pride na jezik ali v pero domač izraz, tuja pa se mu kar sama vsiljuje. Zato pa časnikarjem marsikaj odpuščamo bodisi glede rabe tujk, bodisi glede čistosti jezika. Kdor pa pišeš znastvene ali strokovne članke, ki zanje razpolagaš z dostatnim časom, ne uvajaj nepotrebnih tujk! Če pa ti le ne pride na misel domač ali že povsem udomačen izraz, pa ga poišči. Priporočam prav živo Pleteršnikov slovar, to čudovito zakladnico našega, nikakor beraškega jezika. Pripoznavam pa rad, da krvavo potrebujemo že obljubljenega nam slovarja istoznačnic. Po njem bi v hipnih zadregah, ki niso baš redke, vsak pridno segal: učitelj, časnikar, leposlovec, znastvenik, umetnik. — Vsekačo pa več slovenščine, čiste slovenščine v naše spise!

—ar. Ločitev države od cerkve na Angleškem. Zbornica je sprejela zakonski načrt glede ločitve države od cerkve v Walesu v tretjem branju s 328 proti 251 glasovi.

Razpisane službe. C. kr. okr. š. svet za goriško okolico razpisuje naslednja izpraznjena učna mesta: Nadučiteljsko mesto na 3razrednici v Mirnu in Oseku, ter na dvorazrednicah v St. Martinu, Kaču, Lokovcu in na Banjšicah. Mesta za učitelje-voditelje na samostojnih enorazrednicah v Dolu pri Opat., Gabrijah pri Rubijah, Višnjeviku, Skriljah, Seberljaku, Lomu, Zapotoku, Ravneh pri Muravcih, na Vrhu nad Kapalom in na Vrhu pri Rubijah. Mesta za potovalne učitelje: Srednje Kmbreško, Levpa-Zavrh. Učiteljska mesta na večrazrednicah: Sv. Križ, St. Florijan, Dornberg. Službena mesta za učiteljice: St. Florijan, Kojsko, Smarje, Osek, Banjšice, Vitovlje, Kal, Ozelj, Sovodnje, Lokovec, Trnovo, Črniče, Dol pri Ajdovščini. Prošnje do vštetelega 10. junija t. l.

Vojaška služba za učitelje. Z ozirom na to, da služijo učitelji večkrat v krajih, kamor niso pristojni, je določilo vojno ministrstvo, da opravijo učitelji svojo vojaško službo pri tistem polku, ki je njih službenem kraju najbližji. Po novem zakonu morajo učitelji napraviti desettedensko vežbanje, in sicer v dveh letih zapored, vsako leto po 5 tednov. Seveda se to vežbanje izvrši vedno le tekom šolskih počitnic.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radivoj Korene. Last in založba »Zaveze avstrijskih jugoslovenskih učiteljskih društev«. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

LISTNICA UREDNIŠTVA:

Pavlna Kosec, učiteljica v Podovi, in Janko Kržič, učitelj v Spitaliču: Na Vajno izrečno željo s tem izjavljamo, da nista še nikoli nobenega članka napisala, oziroma poslala našemu listu. —ar: Če nam še kaj pošljete, porabimo v listku.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tovrsto

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštnine prosto! Izredno nizke cene!